

Flevoland

19 APR 2017

2017.02381

Gemeente Urk
T.a.v. de Gemeenteraad (via de griffie)
Postbus 77
8320 AB URK

Kenmerk : 2017/0202
Inlichtingen bij : B. Verhoeven
Telefoonnummer : 0320-276343

Betreft : ontwerpbegroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021 van GGD Flevoland
alsmede de voorlopige jaarrekening 2016.

Lelystad, 13 april 2017

Geachte raad,

Conform artikel 21 respectievelijk artikel 22, van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Flevoland doe ik u namens het dagelijks bestuur bijgaand toekomen de ontwerpbegroting 2018 (inclusief meerjarenraming 2019-2021), alsmede de voorlopige jaarrekening 2016, zoals deze ter vaststelling zijn aangeboden aan het algemeen bestuur van GGD Flevoland.

De ontwerpbegroting 2018 (inclusief meerjarenraming):

1. Er is sprake van een vijftal begrotingswijzigingen (totaal € 329.500 per jaar).
De inwonerbijdrage 2018 wordt daarmee ca. € 18,70 per jaar (totaal € 7.626.079 voor 407.905 inwoners Flevoland (zie pagina 5 financieel deel van de begroting 2018).
2. De noodzaak van de vijf begrotingswijzigingen is toegelicht in het tekstuele gedeelte van de begroting 2018 (zie o.a. pagina 13-14 "bedrijfsvoering en begrotingswijzigingen").

De voorlopige jaarrekening 2016 (inclusief voorstel bestemming resultaat):

3. Het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 2016 is € 293.927 (tekort); dat is inclusief terugbetaling van € 220.000 aan de zes gemeenten (besluit jaarrekening 2015).
4. Het tekort wordt, met inachtneming van de risicoparagraaf, ten laste gebracht van de financiële reserve van GGD Flevoland.
5. De goedkeurende verklaring van de accountant (Verstegen) is 6 april 2017 afgegeven.

U kan uw zienswijze binnen acht weken na ontvangst van deze ontwerpbegroting en van de jaarrekening schriftelijk ter kennis brengen van het dagelijks bestuur van de GGD. Het algemeen bestuur zal vervolgens met inachtneming van de gemaakte opmerkingen van de gemeenten de begroting en meerjarenraming respectievelijk de jaarrekening en het bestemmingsresultaat voor 1 juli 2017 vaststellen.

Hoogachtend,

drs. C. Verdam
directeur Publieke Gezondheid

Bijlagen:

- Ontwerpbegroting 2018
- Voorlopige jaarrekening 2016

GGD Flevoland

Ontwerpbegroting 2018

en

Meerjarenraming 2019 t/m 2021

Status: ter vaststelling Algemeen Bestuur GGD 22 juni 2017
versie 11 april 2017 cf. DB GGD 6 april 2017

Inleiding

Tijdens de nieuwjaarsreceptie 2017 van GGD Flevoland is nadrukkelijk stilgestaan bij het thema 'verbinding' en vernieuwing. Om te komen tot een dienstverlening die nog nauwer aansluit bij de behoeften van de inwoners van provincie Flevoland dan nu het geval is, zet GGD Flevoland meer energie in op verbinding en vernieuwing. Dit is een noodzakelijke beweging gezien de transities en transformaties binnen het sociaal domein.

Voor een betere aansluiting bij de behoeften van de inwoners van de Provincie Flevoland en de ontwikkeling naar een netwerkorganisatie die zich niet alleen intern maar ook extern wil verbinden, is de structuur van de organisatie nadrukkelijk tegen het licht gehouden. Tevens zullen in 2017 en 2018 een aantal functionarissen de pensioengerechtigde leeftijd behalen. Deze ontwikkelingen vragen om een heroriëntatie op de structuur en de governance. In 2017 zal gestart worden met het neerzetten van een andere structuur.

Om de uitdagingen binnen de publieke gezondheid stevig op te pakken is naast verbinding, een goede structuur en governance ook een grondige herziening van een aantal functionaliteiten binnen de organisatie noodzakelijk. Zo wordt er vanaf 2017 gewerkt met zogenaamde relatiebeheerders. Dit zijn medewerkers die in verbinding staan met de gemeenten en netwerkpartners om, via dialoog en overleg, te komen tot een betere afstemming van de werkzaamheden. Ook maakt de veranderende omgeving dat er een aantal specifieke functionarissen moet worden toegevoegd aan het al brede pallet van GGD Flevoland. In nauw overleg met het GGD-bestuur en de ambtenaren publieke gezondheid zullen we deze interne transformatie verder vormgeven. In de nu volgende begroting is een aantal voorstellen te lezen die bedoeld zijn voor deze vormgeving.

Naast deze interne ontwikkelingen zal in 2017 een aantal majeure veranderingen gaan plaatsvinden binnen het veiligheidsdomein en de acute zorg. Met betrekking tot het veiligheidsdomein staat de samenwerking met de veiligheidsregio's Gooi & Vechtstreek en Utrecht op de planning. Met name de mogelijke samenvoeging van de meldkamers Naarden en Lelystad zal in 2017 de agenda bepalen. Maar ook de start van de vorming van de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO) te Hilversum zal zijn beslag krijgen. Voor wat betreft de acute zorg zijn er ontwikkelingen tot vergaande samenwerking met de Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Gooi & Vechtstreek. De eerste stappen in deze samenwerking zijn reeds in 2016 gezet en zullen verder worden uitgewerkt in 2017. Stip op de horizon is een duurzaam samenwerkingsverband per 1 januari 2018. Dit alles zetten we in om beter voorbereid te zijn op de vergunningverlening van de ambulancezorg in 2020.

GGD Flevoland,
drs. C. Verdam
directeur Publieke Gezondheid

Algemene Gezondheidszorg (AGZ)

De situatie nu

De afdeling AGZ is een diverse afdeling met vele verschillende taken. Vanuit de Wet Publieke Gezondheid (WPG) voeren wij onder andere de infectieziektebestrijding uit. Momenteel wordt veel aandacht besteed aan het onderwerp antibioticaresistentie. Vanuit het Ministerie van VWS is een landelijk traject in gang gezet om antibioticaresistentie terug te dringen. Wij werken in deze aanpak intensief samen met de regio Amsterdam en Gooi & Vechtstreek. De komende jaren moet hier nadrukkelijk uitvoering aan gegeven worden. De tuberculosebestrijding wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de GGD'en in de regio Noord-Holland, Flevoland en Utrecht, ook wel genoemd Regionaal Expertise Centrum Noordwest Nederland. Doel van de tbc-bestrijding is de totale eliminatie van TBC. TBC is een echte importziekte. Asielzoekers uit met name Eritrea en Somalië zijn frequent besmet. Wij voeren de screening uit middels onze Mobiele Röntgen Unit (MRU) in de AZC's en penitentiaire inrichtingen voor heel Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Tevens hebben wij 2 MRU's die door het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) worden ingezet voor het maken van röntgenfoto's bij asielzoekers op locaties Budel en Veenhuizen.

Overige taken vanuit de WPG zijn de technische hygiënezorg, de medische milieukunde en het voorkomen van de verspreiding van SOA's. Deze laatste taak is onderdeel van ons Centrum Seksuele Gezondheid, waar ook het (landelijk gefinancierde) SOA spreekuur onderdeel van is. Vorig jaar is het Centrum Seksueel Geweld gestart, waar slachtoffers van seksueel geweld in de acute fase terecht kunnen voor onderzoek en behandeling, en waarvoor wij de casusregie voeren. Momenteel loopt vanuit de gemeente het traject om te bekijken hoe een en ander geïntegreerd kan worden in een eventueel te vormen MDA++, samen met Veilig Thuis.

Binnen het sociaal domein is de Openbaar Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) sterk vertegenwoordigd. In 2017 is de OGGz samengevoegd met de Forensische Geneeskunde in het team Maatschappelijk Zorg. Binnen de forensische geneeskunde zien wij onder andere op politiebureaus (arrestantenzorg) en op de letselsprekuren (aangifte van mishandeling) dezelfde populatie als binnen de OGGz, waarbij een intensivering van de samenwerking met de OGGz voordeel kan opleveren.

Binnen de OGGz gaat veel aandacht uit naar de ontwikkelingen ten aanzien van de "verwarde personen". Vanuit de GGD wordt de pilot aangestuurd inzake de acute verwarde personen, vanuit de gemeente wordt de gehele keten aangestuurd. Veel overlap is er met het Meldpunt Vangnet en Advies, waar vanuit "het veld" meldingen worden gedaan van zorgwekkende zorgmijders, mensen die de woning en/of omgeving vervuilen, mensen met vreemd gedrag en waar wij in samenspraak met woningcorporaties en gemeenten inzetten op het voorkomen van huisuitzetting. Wij leveren bemoeizorg en proberen de cliënten naar de juiste zorg toe te geleiden.

De Centrale Toegang Maatschappelijke Opvang is bij de OGGz gepositioneerd, evenals de Centrale toegang Beschermd Wonen. De OGGz levert verder een bijdrage in de coördinatie nazorg ex-gedetineerden en in de relatie zorg en veiligheid binnen het veiligheidshuis.

Een steeds belangrijkere taak voor GGD'en is de Toezichtstaak. Sedert een aantal jaren voeren wij het Toezicht Kinderopvang voor alle gemeenten uit, evenals het Toezicht op de tattoo en piercing shops.

Vanaf 2016 hebben wij ook een taak binnen het Toezicht WMO. Deze taak is vanaf 1 januari 2015 overgeheveld met de nieuwe WMO naar gemeenten die daar nu voor verantwoordelijk zijn.

Momenteel bevinden wij ons nog in een fase waarin gezocht wordt naar een goed model om deze taak gezamenlijk voor alle gemeenten goed vorm te geven.

Als markttaak kan ten slotte de reizigersadvisering genoemd worden, een taak welke van oudsher door de GGD wordt uitgevoerd. De landelijk trend die ook door ons wordt gezien is dat het spreekuur de laatste jaren te maken heeft met een verminderd aantal bezoekers. Dat komt deels door toegenomen concurrentie, door economische en politieke omstandigheden, en door het feit dat veel reizigers voor lange tijd goed beschermd zijn en zich niet meer hoeven te laten vaccineren.

Ontwikkelingen in de toekomst

- Met name voor het team OGGz is er door de transities een verandering gaande met betrekking tot de positie in het veld en de taken die GGD Flevoland uit te voeren heeft. Door meer lokaal gemeentelijk beleid moet GGD Flevoland inspelen op gemeentelijke wensen en ontwikkelingen, naast de andere taken die vanuit de centrumgemeente Almere voor geheel Flevoland worden opgepakt.
- Het project verwarde personen heeft een directe relatie met de OGGz en het Meldpunt verwarde personen.
- Zorg en veiligheid in het sociale domein zullen meer op elkaar worden afgestemd. Ontwikkelingen binnen het Veiligheidshuis, de lokale PGA en het Centrum Seksueel Geweld kunnen daarbij van invloed zijn.
- De intensivering van de samenwerking met de GGD'en binnen de regio Noord-Holland, Flevoland en Utrecht is een aandachtspunt, waar het met name gaat om de SOA/Sense, de medische milieukunde, de algemene infectieziektebestrijding en de tuberculosebestrijding.
- Op het gebied van het Toezicht Kinderopvang zal de ontwikkeling grotendeels afhankelijk zijn van het landelijke beleid hierover.
- Van belang is de richting die landelijk gekozen wordt om de forensische geneeskunde verder te organiseren. Wordt het een volledige publieke taak of wordt de arrestantezorg als markttaak aangeduid?

Speerpunten voor 2018

- Behouden en zo nodig verder uitbouwen van de centrale coördinerende en regisserende rol in de hele keten van zorgpartners in de OGGz en aansluiten op de transitie in het sociale domein.
- Integreren van de zorg voor de "verwarde personen" binnen het Meldpunt Vangnet en Advies.
- Versterken infectieziektebestrijding, gerelateerd aan het project antibioticaresistentie.
- De nieuwe taak toezicht WMO in samenspraak met gemeenten verder ontwikkelen.
- Intensivering van de samenwerking met andere GGD'en voor de taakvelden algemene infectieziektenbestrijding, tuberculosebestrijding, medische milieukunde en seksuele gezondheid;
- Versterken van het Toezicht Kinderopvang, gekoppeld aan de landelijke ontwikkelingen.
- Intensiveren samenwerking forensische geneeskunde en OGGZ
- Versterken van de samenwerking binnen de eigen organisatie.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De situatie nu

2017 is het jaar waarin de Jeugd Gezondheidszorg van GGD Flevoland voor een deel is opgegaan in de coöperatie JGZ Almere. De statuten voor de oprichting van de Coöperatie JGZ Almere liggen momenteel bij de notaris voor verdere afhandeling. Door de oprichting van de coöperatie JGZ Almere is er binnen GGD Flevoland een samenwerkingsverband ontstaan met de Zorggroep Almere voor de JGZ van 0-18 jaar in Almere. Voor de andere steden in Flevoland voert de afdeling JGZ de zorg uit voor de 4 tot 18-jarigen.

Met de afdeling JGZ van Icare is gestart met een traject om te komen tot één gezamenlijke uitvoering van JGZ 0-18 jaar zonder organisatorische veranderingen in Dronten, Lelystad en Zeewolde. Hiertoe is een projectplan opgesteld en besproken met beide directies.

In de Noordoostpolder en op Urk wordt met betrekking tot de JGZ 0-18 intensief samengewerkt met Zorggroep Oude Nieuwe Land.

De samenwerking met de zorggroepen en andere ketenpartners zal verder vorm krijgen in 2018. Naast bovenstaande samenwerking met netwerkpartners worden verschillende digitale projecten opgestart:

- De ontwikkeling van een nieuwe digitale vragenlijst voor het Voortgezet Onderwijs samen met andere GGD-en. Basis vormt 'Jij en je Gezondheid' van GGD Amsterdam. Vanaf het nieuwe schooljaar 2017/2018 moet gewerkt worden met deze nieuwe vragenlijst;
- De dossieruitwisseling via het Landelijk Schakelpunt met Icare, waarna de uitwisseling met de Zorggroep Almere kan beginnen;
- De landelijke uitwisseling van gegevens over onder andere overgewicht en kindermishandeling via de Stichting Jeugd in Beeld;
- De decentralisatie van het Rijks Vaccinatie Programma (RVP) door het RIVM naar gemeenten;
- De aansluiting op een databuffet (DUO/BRON) waardoor leerling gegevens rechtstreeks opgehaald kunnen worden zonder tussenkomst van scholen.

De verbinding met verschillende interne afdelingen is verder verstevigd. Geparticipeerd wordt in de werkgroep "GGD op reis" en alle daaruit voortvloeiende activiteiten zoals de organisatie van een congres met het thema Jeugd in november.

JGZ levert vanuit de afdeling een aantal relatiebeheerders voor gemeenten (Dronten en Zeewolde).

Tevens is er een regievoerder statushouders aangesteld in verband met de instroom van vluchtelingen die gelijk in gemeenten worden geplaatst. Op verzoek van de Inspectie voor de Gezondheidszorg wordt extra geïnvesteerd om deze doelgroep in beeld te krijgen, te bereiken en zorg te verlenen.

Ontwikkelingen in de toekomst

De decentralisatie van het Rijks Vaccinatie Programma naar de gemeente leidt tot aanpassingen van de administratieve organisatie. Dit heeft tot gevolg dat er meer inzet van de medewerkers wordt gevraagd omdat alle vaccinaties niet alleen in het digitaal dossier moeten worden gezet maar ook in een landelijke database moeten worden verwerkt.

Naar verwachting zal het aantal statushouders teruglopen.

Voor de uitvoering van Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers (PGA) is de financiering afhankelijk van het aantal asielzoekers. Op basis van de besluiten 2017 wordt uitgegaan van minder asielzoekers in 2018.

In 2017 zagen we al een terugloop in het aantal professionals in de zorg. Met andere woorden openstaande vacatures zijn moeilijk in te vullen. De verwachting is dat deze trend in 2018 zal doorzetten. Samen met andere afdelingen en externe samenwerkingspartners binnen de GGD wordt gewerkt aan het ontwikkelen van beleid om deze trend af te buigen.

Andere speerpunten voor 2018 zijn:

- Een samenvoeging van de afdeling JGZ en AGZ
- Een nadrukkelijke verbinding van de JGZ in het lokale veld met andere afdelingen van de GGD (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg en Regionale Ambulance Voorziening) en met ketenpartners.
- Verdere (digitale) formalisering van: één kind, één gezin, één plan, één dossier.

Regionale Ambulancevoorziening (RAV)

Situatie nu

De afdeling Regionale Ambulancevoorziening (RAV) is verantwoordelijk voor het leveren van ambulancezorg in de provincie Flevoland. De medewerkers zijn goed opgeleid, de organisatie functioneert conform de gestelde eisen van kwaliteit en patiëntveiligheid.

Ontwikkelingen in de toekomst

Uiteraard staat ook in 2018 de patiënt centraal. Daarvoor investeren we in 2018 veel tijd en energie in patiëntveiligheid, vakbekwaamheid en middelen. We zetten in op een verdere optimalisatie van zorgketens, zorgvuldige overdracht en burgerhulpverlening voor acuut levensbedreigende situaties.

Daarnaast zijn er enkele organisatorische uitdagingen:

De huidige Tijdelijke Wet Ambulancezorg (TWAZ) expireert in 2020. Voortzetting van het huidige ordeningsmodel -aanwijzing door de minister op basis van kwaliteitscriteria- is juridisch niet houdbaar vanwege Europese regelgeving over interne markt- en aanbestedingsregels. De interne markt mag niet voor onbepaalde tijd worden gesloten voor andere aanbieders. Door deze ontwikkeling moet rekening worden gehouden met aanbesteding van de ambulancezorg vanaf 2020. Dan zullen naast de huidige aanbieders ook commerciële (buitenlandse) partijen meedingen om de kavels, waarvan Flevoland er één is. Gemotiveerd door deze ontwikkeling werken de RAV Flevoland en de RAV Gooi & Vechtstreek samen aan schaalvoordeel om de vergunning voor de ambulancezorg te behouden.

De hulpdiensten van Flevoland, Gooi & Vechtstreek en Utrecht werken toe naar de Meldkamer Midden Nederland (MK MNL) in Hilversum, waarbinnen de huidige drie meldkamers worden samengevoegd. Volgens de huidige planning is de MK MNL in 2020 operationeel. Deze ontwikkelingen brengen voor de meldkamer Flevoland een paar majeure uitdagingen met zich mee:

- Er moet een nieuwe meldkamer worden gerealiseerd;
- De continuïteit van de meldkamerdiensten moet in alle fasen gewaarborgd blijven;
- Frictie moet zoveel als mogelijk worden vermeden.

Om de continuïteit van de meldkamerzorg te garanderen en frictie zoveel mogelijk te voorkomen, werken de meldkamers van Flevoland en Gooi & Vechtstreek naar een tussentijdse samenvoeging op de locatie Lelystad. Deze moet in de eerste helft van 2018 worden gerealiseerd.

Speerpunten 2018, RAV Flevoland:

- Gekwalificeerde en goed opgeleide medewerkers.
- Gecertificeerd kwaliteitsbeleid, patiëntveiligheidsbeleid, informatiebeveiligingsbeleid.
- Zorginnovatie (Flevokids save lives, AED burgerhulpverlening, overdracht)
- Blijvend voldoen aan de landelijke norm van maximaal 5% kwartiergrensoverschrijding.
- Aandacht voor ritten naar buiten de regio en voor ritten in minder bevolkte gebieden.
- Duurzame en gestructureerde samenwerking met RAV Gooi & Vechtstreek.
- Samenvoeging meldkamers Flevoland en Gooi & Vechtstreek.
- Totstandkoming van de Gemeenschappelijke Meldkamer Midden-Nederland.

GHOR

De situatie nu

De GHOR werkt, samen met haar partners, aan de best mogelijke zorg voor de inwoners van Flevoland in crisissituaties, op iedere plek in de regio en onder alle omstandigheden.

De GHOR voert regie over de voorbereiding op opgeschaalde geneeskundige hulpverlening, stuurt de geneeskundige hulpverlening aan tijdens rampen en crises, en adviseert overheden vanuit geneeskundig perspectief.

De Flevolandse zorginstellingen zijn voorbereid op opgeschaalde geneeskundige hulpverlening en vormen met de regionale veiligheidspartners één gecoördineerd geheel van hulpverleningsorganisaties bij rampen en crises. GHOR Flevoland is een betrouwbare partner en adviseur voor gemeenten en ketenpartners en staat voor een sterke witte keten.

Ontwikkelingen in de toekomst

In 2018 zullen de operationele doelstellingen worden opgenomen in het jaarplan GHOR Flevoland 2018 en zijn een directe afgeleide van de organisatiedoelstellingen en onderdeel van het Regionaal Beleidsplan Flevoland (2015-2018) van de Veiligheidsregio Flevoland.

De afdeling GHOR houdt zich in 2018 onder andere bezig met het Regionaal zorgcontinuïteitsplan, de rapportage aan het bestuur over de opgeschaalde zorg en zorgcontinuïteit, de voorbereidingen op de ingebruikname van de Meldkamer Midden-Nederland en de implementatie van het Integraal Crisisplan Publieke Gezondheid.

Speerpunten

- In 2018 beschikken de GHOR en de keten- en zorgpartners continu over een actueel regionaal continuïteitsplan zorg en een planmatig geoefend Regionaal Crisisteam Zorg.
- Het bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland beschikt cyclisch over een rapportage over de stand van zaken van de voorbereiding op opgeschaalde zorg (ketenpartners) en zorgcontinuïteit (zorgpartners).
- De GHOR beschikt in de periode 2015-2018 over een actueel meerjarenbeleid en anticipeert in samenwerking met partners op de veranderende omgeving.
- Alle GHOR-functionarissen zijn in de periode 2015-2018 aantoonbaar gekwalificeerd volgens de landelijke normen en werken met moderne middelen.
- Bureau medewerkers blijven betrokken en resultaatgericht.
- De GHOR en de Regionaal Ambulance Voorzieningen (RAV) in Midden Nederland harmoniseren hun werkprocessen, ter voorbereiding op de ingebruikname van de meldkamer Midden-Nederland.
- GHOR Flevoland coördineert in opdracht van GGD Flevoland de implementatie van het Integraal Crisisplan Publieke Gezondheid en coördineert de uitvoering van het meerjaren Opleiden, Trainen, Oefenen (OTO)-plan.

Bureau X (werktitel): Afdelingen Beleid en Onderzoek en Directiesecretariaat

Situatie nu

De afdelingen Beleid & Onderzoek (B&O) en het Directie Secretariaat (DS) hebben elk te maken met hun eigen dynamiek.

De sociaal-economische verschillen in de samenleving laten een steeds groter wordend gat zien. Dit heeft gevolgen voor de individuele keuzes voor een gezonde leefstijl en daarmee ook de gezondheid van met name de inwoners in de lagere sociaal-economische klassen. Als mensen gezonder zijn participeren ze beter en als mensen participeren worden ze weer gezonder. Deze context staat centraal binnen de activiteiten van afdeling B&O. De afdeling B&O monitort, adviseert, ondersteunt, faciliteert, initieert, ontwikkelt en coördineert op het gebied van onderzoek, data- en informatiemanagement, beleid, preventie en online dienstverlening binnen het domein van Publieke Gezondheid.

De afdeling DS ondersteunt de activiteiten van de afdelingen van GGD Flevoland. Deze ondersteuning vindt plaats op alle niveaus (van strategisch tot operationeel) en op meerdere vakgebieden zoals communicatie, kwaliteitsbevordering en juridische ondersteuning. Afdeling DS is daarnaast mede de afdeling die op organisatieniveau verbindt, zowel intern als met externe netwerkpartners.

Ontwikkelingen in de toekomst

Gezondheid en leefstijl als verbindend thema

De bovenstaande context van de omgeving zal ook in 2018 aan de orde zijn. De transitie binnen het sociale domein heeft zich geuit in allerlei verbanden tussen netwerkpartners. Het is van belang om op lokaal niveau breder te gaan verbinden op project- of programmaniveau en activiteiten te borgen. Hierbij is gezondheid en leefstijl niet een losstaand domein, maar is het een verbindend thema voor diverse domeinen binnen een gemeente. Gemeenten hebben in het verbinden een regiefunctie. Daar waar het gaat over de thema's gezondheid en leefstijl, adviseert bureau X de gemeenten. Voor de borging van publieke gezondheid is een meer gestructureerde aanpak met effectieve interventies nodig. Bureau X speelt hierin een verbindende rol.

Monitoren in de maatschappelijke context en Flemovo

In de omgeving wordt de vraag om het aantoonbaar maken van behaalde resultaten op maatschappelijke effecten steeds prominenter. Het monitoren van maatschappelijke effecten is een complexe exercitie. Zo zijn de benodigde databronnen in beheer van diverse partners en is het gezamenlijk vaststellen van indicatoren een complex proces. Bureau X monitort de gezondheidstoestand van de jeugd, volwassenen en senioren in Flevoland. Het monitoren op maatschappelijke effecten vraagt om een bredere visie op monitoring. Voor de monitoring van de gezondheid en leefstijl van volwassenen en senioren wordt, met netwerkpartners en partijen, onderzocht wat de juiste aanpak is voor de vervanging van de huidige gezondheidsmonitor (enquête). Technologische ontwikkelingen, de visie op maatschappelijke effecten en bereikbaarheid van de gewenste doelgroepen zijn ingrediënten voor het ontwikkelen van een nieuwe aanpak.

In 2018 wordt voor de monitoring van de jeugd een ander platform gebruikt; De *Flemovo* wordt vervangen door *Jij en jouw gezondheid*. De methode *Flemovo*, aangeboden door het RIVM, wordt per 1 januari 2018 niet meer aangeboden door het RIVM. *Flemovo* is een methode die wordt gebruikt om twee PGO's (uitgevoerd op het Voortgezet Onderwijs) efficiënt uit te voeren. Het bestaat uit een online platform met gevalideerde screeningsvragenlijsten en geautomatiseerde risicoprofielen in combinatie met individuele opvolging. Een opvolging van *Flemovo* is nodig omdat anders de gezondheid en leefstijl van jongeren, op individueel niveau en populatieniveau niet meer in kaart kan worden gebracht. De afdeling JGZ heeft dan geen screeninginstrument meer en er kan op populatieniveau geen beleidsinformatie meer over jongeren gegeneerd worden.

De opvolging *Jij en Jouw Gezondheid* is in vele opzichten een verbetering ten opzichte van de *Flemovo* methodiek. De methodiek is gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke inzichten over gezondheid van de jeugd en toetst een scala aan thema's zoals leefstijl, psychische gezondheid, pestgedrag en eenzaamheid. Het platform is geheel gericht op de huidige online belevingswereld van jongeren en is positief geëvalueerd door zowel ouders als jongeren zelf.

Vorbereiden op de Omgevingswet

De voorbereiding op de komst van de omgevingswet zal concretere inhoud gaan krijgen in 2018. Ook binnen deze ontwikkeling is gezondheid een verbindend thema. Het is voor bureau X belangrijk om voor netwerkpartners inzichtelijk te maken wat gezondheid en leefstijl binnen de omgeving kan betekenen en wat de omgeving kan betekenen voor gezondheid en leefstijl.

Uitvoering van de Wet Kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)

Per 1 januari 2016 is de Wkkgz in werking getreden. De Wkkgz is een kaderwet en biedt zorginstelling, zoals ook de GGD er een is, een klachtenregeling en kwaliteitssysteem in te richten dat past binnen de betreffende organisatie. Binnen de context van de Wkkgz is gesteld dat per 1 januari 2017 de zorgaanbieder cliënten in de gelegenheid stelt om gratis terecht te kunnen bij een klachtenfunctionaris. Daarnaast is aangegeven dat zorginstellingen meer openheid moeten geven over klachten en incidenten zodat hiervan geleerd wordt en dit resulteert in een verbetering van de zorg. Bureau X geeft op organisatieniveau uitvoering aan de Wkkgz en stelt een (parttime) klachtenfunctionaris aan.

Kijkend naar de huidige, externe ontwikkelingen en de veranderingen als gevolg van deze ontwikkelingen, ontstaat er een toenemende behoefte aan juridische kennis en advisering binnen de GGD. Gezien het profiel van een aan te stellen klachtenfunctionaris, ligt het voor de hand om invulling te geven aan de gecombineerde functie van klachtenfunctionaris/juridisch adviseur. In 2018 wordt vorm en inhoud gegeven aan deze functie.

Vorm en inhoud over gezondheid en leefstijl: online en aangepast op specifieke doelgroepen

Verbinden doen we al lang niet meer alleen fysiek. De online verbinding met burgers, gemeenten en netwerkpartners is essentieel voor het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle Flevolandse. Resultaten in de online wereld gaan over clicks, views en retentie ratio's. De doelgroepen waar grote gezondheidswinst is te halen zijn lastig te bereiken in de fysieke wereld maar zijn online wel zeer actief. Denk hierbij aan jongeren en inwoners met een lagere sociaal-economische achtergrond of met een lagere participatiegraad in onze samenleving. Informatie over gezondheid en leefstijl moet beter bereikbaar zijn voor deze doelgroepen. En inwoners moeten 'verleid' worden tot gezond gedrag. Deze verleiding moet online plaatsvinden. GGD Flevoland zet in op de ontwikkeling en uitvoering van sociale marketing om zo bij te dragen aan een gezonder Flevoland.

Wat is er nog meer te doen in 2018 c.q. speerpunten

- Verbeteren van de verbinding tussen de omgeving en de inhoudelijke, interne processen op met name bestuurlijk en strategisch niveau. Dit wordt onder andere gerealiseerd door de afdelingen B&O en DS samen te voegen tot één afdeling, bureau X (werktitel).
- De inrichting van bureau X wordt gestructureerd aan de hand van doelgroepen. Er worden twee inhoudelijke programma's ingericht te weten; het programma Jeugd en het programma 19+. Daarnaast worden er twee voorwaardelijke/ondersteunende programma's ingericht: Programma Informatie & Innovatie en het programma Sturing & Ondersteuning.
- Door de interne verbinding te versterken wordt geïnvesteerd op het verbeteren van een Integrale, inhoudelijke advisering aan gemeente op het gebied van preventie, afgestemd op gemeentelijk beleid.
- Het versterken van de informatiepositie van GGD Flevoland door het verder vorm geven van Informatiemanagement. Dit geldt ook voor opgeschaalde situaties.
- Door creativiteit en denkracht binnen de GGD te bundelen wordt gewerkt aan innovatie op het gebied van publieke gezondheid. Innovatie vraagt ruimte, lef en een omgeving waarin fouten gemaakt mogen worden. Er wordt tevens actief deelgenomen aan landelijke, innovatieve initiatieven.
- Met gemeenten en afdelingen van de GGD wordt de opbrengst van relatiebeheer in 2017 geëvalueerd. Op basis van de evaluatie vindt besluitvorming plaats over het vervolg. Het is de intentie om relatiebeheer in 2018 voort te zetten.

Advisering over preventie en monitoring aan gemeenten en deelnemen aan verschillende programma's en projecten binnen gemeenten zoals GJiGS, Jong leren Eten, JOGG, Lelystad in beweging, etc.

Bedrijfsvoering en begrotingswijzigingen

Vanuit het veranderingstraject "GGD op reis" zijn in 2017 de primaire werkprocessen organisatorisch heringericht in drie pijlers van publieke gezondheid: de Ambulance (in samenwerking met regio Gooi & Vechtstreek); de Algemene (publieke) gezondheidsdienst en de Jeugdgezondheidszorg Almere (in samenwerking met Zorggroep Almere).

De Ambulancedienst (inclusief meldkamer) is bekostigd vanuit middelen van de zorgverzekeraars. De bekostiging van de Jeugdgezondheidszorg Almere verloopt volledig via de begroting van de GGD; het specifieke subsidiedeel van de Zorggroep Almere is door de GGD mede namens de Zorggroep aangevraagd.

De veranderingen bij de Ambulancedienst en bij de Jeugdgezondheidszorg Almere worden bekostigd als plustaak met de middelen vanuit de zorgverzekeraars respectievelijk de gemeente Almere.

In het deelprogramma "Algemene Dienst" zijn de directionele, beleidsmatige, voorlichtende en ondersteunende werkprocessen ondergebracht. Ook deze ondersteunende werkprocessen zullen in lijn worden gebracht met de heroriëntatie van de primaire activiteiten.

Het veranderingstraject "GGD op reis" wordt in 2017 en 2018 uitgevoerd met bekostiging van de financiële (bestemmings)reserve van de GGD. Er is hiervoor in 2018 geen extra bijdrage vanuit de gemeenten verwerkt.

Begrotingswijzigingen

De begroting 2018 van GGD Flevoland heeft vijf begrotingswijzigingen (zie financieel deel, pagina 5 met specificatie kosten per gemeente):

1. Functionaris Gegevensbescherming (FG)

GGD Flevoland is als Openbaar Lichaam verplicht een zogenaamde Functionaris Gegevensbescherming aan te stellen. De wettelijke grondslag daarvoor is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) naar Europees recht. De GGD combineert deze (parttime) functie met soortgelijke activiteiten inzake de noodzakelijke certificering informatiebeveiliging in de zorg (NEN7510).

2. Klachtenfunctionaris

GGD Flevoland is als zorginstelling verplicht tot het aanstellen van een klachtenfunctionaris. Deze verplichting geldt met ingang van 1 januari 2017 vanuit de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). De GGD combineert deze (parttime) functie met algemeen juridische ondersteuning

3. Het Rijksvaccinatieprogramma

Het Rijksvaccinatieprogramma wordt niet meer vanuit de centrale overheid (RIVM) rechtstreeks bekostigd naar de GGD, maar via het gemeentefonds naar de gemeenten en in de inwonerbijdrage verwerkt.

4. EMOVO/enquête jongeren

Flemovo is een digitaal platform om het Periodieke Gezondheidsonderzoek (PGO) efficiënt uit te kunnen voeren bij het Voortgezet Onderwijs. Omdat het RIVM dit kosteloze digitaal platform in schooljaar 2017/2018 niet meer aanbiedt, gaat de GGD over tot vervangende software.

5. Huisvesting

De sterk stijgende activiteiten van de GGD en de nieuwe manier van werken vragen in toenemende mate beschikbaarheid van moderne kantoorruimte. Uit ervaring is de afgelopen jaren gebleken dat tijdelijk huren van panden niet meer voldoet en bovendien erg kostbaar is in verband met investeringen bij het inrichten en weer afbouwen van facilitaire voorzieningen.

De GGD stelt derhalve voor tot het duurzaam uitbreiden van geschikte huisvesting voor algemeen gebruik, en heeft vanwege maatwerk een voorkeur voor eigendom. Uit inventarisatie van alle huidige huisvestingslocaties van de GGD is gebleken dat het (aan)bouwen bij de locatie Boomgaardweg Almere een aantrekkelijke optie is; er is een perceel bouwgrond beschikbaar aangrenzend aan het bestaande gebouw van de GGD.

De meerkosten uit de begrotingswijzigingen 1, 2, 4 en 5 zijn verwerkt als ophoging inwonerbijdrage aan gemeenten. De verhoging inwonerbijdrage uit de begrotingswijziging 3 is voor gemeenten in beginsel kostendekkend gefinancierd door een ophoging in het gemeentefonds.

GGD Flevoland

Ontwerpbegroting 2018
incl. meerjarenraming 2019-2021

Versie 0

4-04-17 10:43 AM

Ter vaststelling 22 juni 2017

Inhoudsopgave concept ontwerpbegroting

Verdeling gemeentelijke bijdrage over de jaren 2017 - 2021

Verdeling gemeentelijke bijdragen 2018

Nieuw beleid

Verdeling gemeentelijke bijdragen 2019 - 2021

Programmaverantwoording

Programmarekening

Kwantitatieve gegevens bevolking

Bijlagen:

Bijlage 1 Plustaken gemeenten

Bijlage 2 Toelichting doorberekening Algemene Dienst

Bijlage 3 Risicoparagraaf

Disclaimer: Deze concept begroting is een beknopte versie. Overeenkomstig de BBV richtlijnen worden de paragrafen en de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting in de definitief vast te stellen (juni 2017) begroting toegevoegd.

Verdeling gemeentelijke bijdragen over de jaren 2017 tm 2021

Programma's:		2017	2018	2019	2020	2021
Algemene Dienst Publieke Gezondheid	a	-2.878.885	-3.117.616	-3.117.616	-3.117.616	-3.117.616
Algemene Dienst Publieke Gezondheid		-2.878.885	-3.117.616	-3.117.616	-3.117.616	-3.117.616
Gezondheid	b	-4.210.908	-4.422.920	-4.422.920	-4.422.920	-4.422.920
Jeugdgezondheidszorg		-2.778.606	-2.966.123	-2.966.123	-2.966.123	-2.966.123
Algemene Gezondheids Zorg		-1.432.302	-1.456.796	-1.456.796	-1.456.796	-1.456.796
RAV & GHOR		-84.106	-85.543	-85.543	-85.543	-85.543
Ambulancedienst		0	0	0	0	0
Centrale Post Ambulancedienst		0	0	0	0	0
GHOR (GROP)		-84.106	-85.543	-85.543	-85.543	-85.543
Totaal GGD incl. begrotingswijzigingen	a+b	-7.173.899	-7.626.079	-7.626.079	-7.626.079	-7.626.079
	rekenaanal inwoners	404.255	407.905			
	stijging		100,90%			
	loon/prijs index		0,80%			

De GGD Flevoland volgt de indexering lonen en prijzen conform de gemeente Lelystad.
In de meerjarenraming is nog geen loon/prijscompensatie ingecalculleerd.

Verdeling bijdrage jaar 2018 over de gemeenten
incl. begrotingswijzigingen

	2018	Almere	Dronten	Lelystad	NOP	Urk	Zeewolde	Totaal
Algemene Dienst Publieke Gezondheid	a	-1.535.891	-311.414	-588.281	-355.835	-154.541	-171.654	-3.117.616
Algemene Dienst Publieke Gezondheid		-1.535.891	-311.414	-588.281	-355.835	-154.541	-171.654	-3.117.616
Gezondheid	b	-2.178.947	-441.799	-834.587	-504.818	-219.246	-243.523	-4.422.920
Jeugdgezondheidszorg		-1.461.258	-296.281	-559.695	-338.544	-147.032	-163.313	-2.966.123
Algemene Gezondheids Zorg		-717.689	-145.517	-274.891	-166.274	-72.214	-80.210	-1.456.796
RAV & GHOR		-42.143	-8.545	-16.142	-9.764	-4.240	-4.710	-85.543
Ambulancedienst		0	0	0	0	0	0	0
Centrale Post Ambulancedienst		0	0	0	0	0	0	0
GHOR (GROP)		-42.143	-8.545	-16.142	-9.764	-4.240	-4.710	-85.543
Totaal GGD	a+b	-3.756.980	-761.757	-1.439.010	-870.417	-378.028	-419.887	-7.626.079
rekenaanant inw.		200.954	40.745	76.970	46.557	20.220	22.459	407.905

Voorgestelde wijzigingen van de begroting incl. nieuw beleid

Indexering basisbudget gemeenten

Budget 2017				bestuur/ gezondheid
rekenaal inw. 2017 cf CBS aantallen		b	404.255	-7.173.899
bijdrage per inwoner		-17,75 c = a / b		-17,75
Index lonen en prijzen conform gemeente Lelystad		d	0,80%	<u>inw</u>
		e = d x c		-0,14
Bijdrage	2018	per inwoner	f = c + e	-17,887942

Basisbudget per gemeente

	f x g	g: rekenaal inw. * 2018	Basisbudget 2018	
Almere		200.954	-3.594.654	
Dronten		40.745	-728.844	
Lelystad		76.970	-1.376.835	
NOP		46.557	-832.809	
Urk		20.220	-361.694	
Zeewolde		22.459	-401.745	
		407.905	A	-7.296.579

Voorgestelde begrotingswijziging:

			Almere	Dronten	Lelystad	NOP	Urk	Zeewolde
Functionaris gegevensbescherming	AD	-44.000	-21.677	-4.395	-8.303	-5.022	-2.181	-2.423
Klachtenfunctionaris	AD	-49.500	-24.386	-4.944	-9.340	-5.650	-2.454	-2.725
Rijksvaccinatieprogramma	JGZ	-140.000	-68.971	-13.984	-26.417	-15.979	-6.940	-7.708
Huisvesting	AD	-50.000	-24.632	-4.994	-9.435	-5.707	-2.479	-2.753
EMOVO/Jij en jouw gezondheid	AD	-46.000	-22.662	-4.595	-8.680	-5.250	-2.280	-2.533
Totaal van de wijzigingen	B	-329.500	-162.328	-32.913	-62.175	-37.608	-16.333	-18.142
Inwoners		407.905	200.954	40.745	76.970	46.557	20.220	22.459
Totaal budget incl. begrotingswijzigingen	A+B	-7.626.079						

* De rekenaantallen 2017 en 2018 zijn gebaseerd op de door de provincie opgegeven inwoneraantallen per resp. 1/1/2016 en 1/1/2017.

Verdeling bijdragen van 2019 - 2021 over de gemeenten incl. begrotingswijzigingen

		Almere	Dronten	Lelystad	NOP	Urk	Zeewolde	Totaal
2019								
Algemene Dienst Publieke Gezondheid	a	-1.535.891	-311.414	-588.281	-355.835	-154.541	-171.654	-3.117.616
Algemene Dienst Publieke Gezondheid		-1.535.891	-311.414	-588.281	-355.835	-154.541	-171.654	-3.117.616
Gezondheid	b	-2.178.947	-441.799	-834.587	-504.818	-219.246	-243.523	-4.422.920
Jeugdgezondheidszorg		-1.461.258	-296.281	-559.695	-338.544	-147.032	-163.313	-2.966.123
Algemene Gezondheids Zorg		-717.689	-145.517	-274.891	-166.274	-72.214	-80.210	-1.456.796
RAV & GHOR		-42.143	-8.545	-16.142	-9.764	-4.240	-4.710	-85.543
Ambulancedienst		0	0	0	0	0	0	0
Centrale Post Ambulancedienst		0	0	0	0	0	0	0
GHOR		-42.143	-8.545	-16.142	-9.764	-4.240	-4.710	-85.543
Totaal GGD	a+b	-3.756.980	-761.757	-1.439.010	-870.417	-378.028	-419.887	-7.626.079
rekenaanant inw.		200.954	40.745	76.970	46.557	20.220	22.459	407.905
2020								
Algemene Dienst Publieke Gezondheid	a	-1.535.891	-311.414	-588.281	-355.835	-154.541	-171.654	-3.117.616
Algemene Dienst Publieke Gezondheid		-1.535.891	-311.414	-588.281	-355.835	-154.541	-171.654	-3.117.616
Gezondheid	b	-2.178.947	-441.799	-834.587	-504.818	-219.246	-243.523	-4.422.920
Jeugdgezondheidszorg		-1.461.258	-296.281	-559.695	-338.544	-147.032	-163.313	-2.966.123
Algemene Gezondheids Zorg		-717.689	-145.517	-274.891	-166.274	-72.214	-80.210	-1.456.796
RAV & GHOR		-42.143	-8.545	-16.142	-9.764	-4.240	-4.710	-85.543
Ambulancedienst		0	0	0	0	0	0	0
Centrale Post Ambulancedienst		0	0	0	0	0	0	0
GHOR		-42.143	-8.545	-16.142	-9.764	-4.240	-4.710	-85.543
Totaal GGD	a+b	-3.756.980	-761.757	-1.439.010	-870.417	-378.028	-419.887	-7.626.079
rekenaanant inw.		200.954	40.745	76.970	46.557	20.220	22.459	407.905
2021								
Algemene Dienst Publieke Gezondheid	a	-1.535.891	-311.414	-588.281	-355.835	-154.541	-171.654	-3.117.616
Algemene Dienst Publieke Gezondheid		-1.535.891	-311.414	-588.281	-355.835	-154.541	-171.654	-3.117.616
Gezondheid	b	-2.178.947	-441.799	-834.587	-504.818	-219.246	-243.523	-4.422.920
Jeugdgezondheidszorg		-1.461.258	-296.281	-559.695	-338.544	-147.032	-163.313	-2.966.123
Algemene Gezondheids Zorg		-717.689	-145.517	-274.891	-166.274	-72.214	-80.210	-1.456.796
RAV & GHOR		-42.143	-8.545	-16.142	-9.764	-4.240	-4.710	-85.543
Ambulancedienst		0	0	0	0	0	0	0
Centrale Post Ambulancedienst		0	0	0	0	0	0	0
GHOR (GROP)		-42.143	-8.545	-16.142	-9.764	-4.240	-4.710	-85.543
Totaal GGD	a+b+c	-3.756.980	-761.757	-1.439.010	-870.417	-378.028	-419.887	-7.626.079
rekenaanant inw.		200.954	40.745	76.970	46.557	20.220	22.459	407.905

**Overzicht van baten en lasten van de producten
incl. begrotingswijzigingen (omzet)**

	Voorlopige Realisatie 2016 €	Begroting 2017 €	Begroting 2018 €	2019 €	meerjarenraming 2020 €	2021 €
Algemene Dienst Publieke Gezondheid						
Kostenrekeningen	3.333.000	3.484.839	3.615.696	3.457.044	3.457.044	3.457.044
Kosten door te rekenen aan afdelingen *	4.538.452	3.630.842	3.660.044	3.660.044	3.660.044	3.660.044
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	-1.539.736	-2.878.885	-3.117.616	-3.117.616	-3.117.616	-3.117.616
Omzet taken pluspakket gemeenten	-179.636	-44.146	-74.781	-74.781	-74.781	-74.781
Omzet markt taken en subsidies	-866.911	-561.808	-264.647	-264.647	-264.647	-264.647
Doorberekening kosten aan afdelingen	-4.538.452	-3.630.842	-3.660.044	-3.660.044	-3.660.044	-3.660.044
Saldo van baten en lasten	746.716	0	158.652	0	0	0
* zie specificatie in bijlage 2						
Jeugdgezondheidszorg						
Kostenrekeningen	8.446.021	10.741.778	12.404.647	12.404.647	12.404.647	12.404.647
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	-3.475.656	-2.778.606	-2.966.123	-2.966.123	-2.966.123	-2.966.123
Omzet taken pluspakket gemeenten	-3.019.303	-6.143.375	-7.776.688	-7.776.688	-7.776.688	-7.776.688
Omzet markt taken en subsidies	-1.807.266	-2.002.768	-1.661.836	-1.661.836	-1.661.836	-1.661.836
Saldo van baten en lasten	143.796	-182.971	0	0	0	0
Algemene Gezondheids Zorg						
Kostenrekeningen	7.496.874	6.545.141	7.175.962	7.175.962	7.175.962	7.175.962
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	-1.994.593	-1.432.302	-1.456.796	-1.456.796	-1.456.796	-1.456.796
Omzet taken pluspakket gemeenten	-2.677.622	-2.689.835	-2.870.942	-2.870.942	-2.870.942	-2.870.942
Omzet markt taken en subsidies	-3.007.896	-2.423.004	-2.848.224	-2.848.224	-2.848.224	-2.848.224
Saldo van baten en lasten	-183.236	0	0	0	0	0
Ambulancedienst						
Kostenrekeningen	12.279.244	11.933.691	12.967.923	12.967.923	12.967.923	12.967.923
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	0	0	0	0	0	0
Omzet taken pluspakket gemeenten	0	0	0	0	0	0
Omzet markt taken en subsidies	-12.910.991	-11.933.691	-12.967.923	-12.967.923	-12.967.923	-12.967.923
Saldo van baten en lasten	-631.746	0	0	0	0	0
Centrale Post Ambulancedienst						
Kostenrekeningen	1.244.272	953.680	984.264	984.264	984.264	984.264
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	0	0	0	0	0	0
Omzet taken pluspakket gemeenten	0	0	0	0	0	0
Omzet markt taken en subsidies	-1.004.545	-953.680	-984.264	-984.264	-984.264	-984.264
Saldo van baten en lasten	239.727	0	0	0	0	0
Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen						
Kostenrekeningen	1.809.405	1.829.268	1.828.053	1.828.053	1.828.053	1.828.053
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	-83.159	-84.106	-85.543	-85.543	-85.543	-85.543
Omzet taken pluspakket gemeenten	0	0	0	0	0	0
Omzet markt taken en subsidies	-1.738.143	-1.745.162	-1.742.510	-1.742.510	-1.742.510	-1.742.510
Saldo van baten en lasten	-11.898	0	0	0	0	0
Meldkamer						
Kostenrekeningen	1.140.079	1.137.523	1.154.650	1.154.650	1.154.650	1.154.650
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	0	0	0	0	0	0
Omzet taken pluspakket gemeenten	0	0	0	0	0	0
Omzet markt taken en subsidies	-1.149.512	-1.137.523	-1.154.650	-1.154.650	-1.154.650	-1.154.650
Saldo van baten en lasten	-9.433	0	0	0	0	0
Totaal	293.926	-182.971	158.652	0	0	0

**Overzicht van baten en lasten van de programma's
incl. begrotingswijzigingen (omzet)**

	Voorlopige Realisatie 2016 €	Begroting 2017 €	Begroting 2018 €	2019 €	meerjarenraming 2020 €	2021 €
Overzicht van baten en lasten Totaal						
Kostenrekeningen	35.748.894	36.625.920	40.131.195	39.972.543	39.972.543	39.972.543
Kosten door te rekenen aan afdelingen *	4.538.452	3.630.842	3.660.044	3.660.044	3.660.044	3.660.044
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	-7.093.144	-7.173.899	-7.626.079	-7.626.079	-7.626.079	-7.626.079
Omzet taken pluspakket gemeenten	-5.876.561	-8.877.356	-10.722.411	-10.722.411	-10.722.411	-10.722.411
Doorberekende kosten aan afdelingen	-4.538.452	-3.630.842	-3.660.044	-3.660.044	-3.660.044	-3.660.044
Omzet markttaken en subsidies	-22.485.264	-20.757.636	-21.624.054	-21.624.054	-21.624.054	-21.624.054
Saldo van baten en lasten	293.926	-182.971	158.652	0	0	0
Beoogde toev./onttr. aan reserves **	-293.926	182.971	-158.652	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0	0	0

** begroting 2018: onttrekking cf bestuursbesluit uit Reserve VDWS voor inzet Relatiebeheer gemeenten

Overzicht van baten en lasten Algemene Dienst Publieke Gezondheid

Kostenrekeningen	3.333.000	3.484.839	3.615.696	3.457.044	3.457.044	3.457.044
Kosten door te rekenen aan afdelingen *	4.538.452	3.630.842	3.660.044	3.660.044	3.660.044	3.660.044
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	-1.539.736	-2.878.885	-3.117.616	-3.117.616	-3.117.616	-3.117.616
Omzet taken pluspakket gemeenten	-179.636	-44.146	-74.781	-74.781	-74.781	-74.781
Doorberekende kosten aan afdelingen	-4.538.452	-3.630.842	-3.660.044	-3.660.044	-3.660.044	-3.660.044
Omzet markttaken en subsidies	-866.911	-561.808	-264.647	-264.647	-264.647	-264.647
Saldo van baten en lasten	746.716	0	158.652	0	0	0

* zie specificatie in bijlage 2

Overzicht van baten en lasten Gezondheid: AGZ en JGZ

Kostenrekeningen	15.942.895	17.286.919	19.580.609	19.580.609	19.580.609	19.580.609
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	-5.470.249	-4.210.908	-4.422.920	-4.422.920	-4.422.920	-4.422.920
Omzet taken pluspakket gemeenten	-5.696.925	-8.833.210	-10.647.630	-10.647.630	-10.647.630	-10.647.630
Omzet markttaken en subsidies	-4.815.161	-4.425.772	-4.510.060	-4.510.060	-4.510.060	-4.510.060
Saldo van baten en lasten	-39.440	-182.971	0	0	0	0

Overzicht van baten en lasten RAV & GHOR: RAV, MKA/MKB, GHOR

Kostenrekeningen	16.473.000	15.854.162	16.934.890	16.934.890	16.934.890	16.934.890
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	-83.159	-84.106	-85.543	-85.543	-85.543	-85.543
Omzet taken pluspakket gemeenten	0	0	0	0	0	0
Omzet markttaken en subsidies	-16.803.191	-15.770.056	-16.849.347	-16.849.347	-16.849.347	-16.849.347
Saldo van baten en lasten	-413.350	0	0	0	0	0

Kengetallen

De inwoneraantallen per 1/1/2016 en 1/1/2017 cf. opgave CBS worden gebruikt als rekenaantallen inwoners begrotingsjaar 2017 resp. 2018.

Aantal inwoners	1-1-2016	1-1-2017	
Almere	198.315	200.954	1,33%
Dronten	40.616	40.745	0,32%
Lelystad	76.810	76.970	0,21%
Noordoostpolder	46.432	46.557	0,27%
Urk	19.989	20.220	1,16%
Zeewolde	22.093	22.459	1,66%
totaal	404.255	407.905	0,90%

Rekenaanant inwoners begroting	2017	2018	
Almere	198.315	200.954	1,33%
Dronten	40.616	40.745	0,32%
Lelystad	76.810	76.970	0,21%
Noordoostpolder	46.432	46.557	0,27%
Urk	19.989	20.220	1,16%
Zeewolde	22.093	22.459	1,66%
totaal	404.255	407.905	0,90%

**Bijlage 1 Plustaken gemeenten
Begroting 2018**

	Centrumgemeente Almere	Almere	Dronten	Lelystad	NOP	Urk	Zeewolde	Totaal
Algemene Dienst	1.746.290	7.519.136	134.604	583.496	380.844	115.653	242.388	10.722.411
WIZ portaal				74.781				74.781
Totaal Beleid & Onderzoek		0	0	74.781	0	0	0	74.781
CJG/transitie			6.000	56.278	9.152		33.426	104.856
DOEN! teams					152.046			152.046
Intensivering preventieve tandzorg						7.240		7.240
Jeugd Maatschappelijk Werk (ZGA)	175.000							175.000
Jeugdgezondheidszorg 0-4 (ZGA)	4.337.455							4.337.455
JG team				147.888				147.888
Logopedie	80.600							80.600
Marietje Kessels							59.364	59.364
Medewerkers jeugdhulp	776.344							776.344
Operationeel projectleider ESAR	31.000							31.000
Opvoed- en gezinsondersteuning	608.984							608.984
Opvoeden Zo/thema's			862		5.170	3.024	1.479	10.534
Samenwerking in basisvoorziening				94.074				94.074
Schoolmaatschappelijk werk, preventie & vroeghulp	153.100							153.100
Secretaris en secr. Ondersteuning expertteam							21.736	21.736
Specialistentafel en verwijzingen jeugdzorg					110.656			110.656
Versterking van jeugd in wijkteams	752.891							752.891
Vroegsignalering	8.222							8.222
Ziekteverzuim			9.563				2.758	12.321
Zorgcoördinatie+ en zorgmeldingen			56.074				76.303	132.377
Totaal JGZ (Almere 0-18 jr)		6.923.596	72.498	298.240	277.024	10.264	195.066	7.776.688
Centrale toegang	195.000							195.000
Centrum Seksueel Geweld	131.250							131.250
Toegangsbeoordeling dak- en thuislozen	60.000							60.000
Nazorg ex-gedetineerden	188.500	50.000		40.000				278.500
Indicatiestelling Beschermd wonen	443.424							443.424
Brandpuntfunctionaris en procescoördinatie	229.000							229.000
Regisseur sociaal netwerk						71.170		71.170
Meldpunt Vangnet en Advies incl. expertteam	421.750							421.750
Preventieve huisuitzetting Eropaf		45.540						45.540
Inspecties Kinderopvang en peuterspeelzalen		500.000	47.568	142.272	86.016	25.968	38.640	840.464
Toezicht WMO	77.366		14.538	28.203	17.804	8.251	8.682	154.844
Totaal AGZ	1.746.290	595.540	62.106	210.475	103.820	105.389	47.322	2.870.942
Totaal GGD	1.746.290	7.519.136	134.604	583.496	380.844	115.653	242.388	10.722.411
*Alle opgaven zijn gebaseerd op prijspeil 2017								
ter vergelijking: vastgestelde bestuursbegroting 2017	1.635.173	5.993.128	120.165	450.804	352.191	120.129	205.766	8.877.356

Omdat de subsidiebeschikkingen pas eind 2017 aan de orde zijn, is gebruik gemaakt van een inschatting. Deze inschatting is ijkpunt voor de rechtmatigheidstoets bij realisatie

Bijlage 2 Toelichting doorberekening Algemene Dienst

	Begroting 2017	Begroting 2018
Subtotaal kosten	7.115.682	7.117.088
Omzet taken gemeenschappelijke regeling	2.878.885	3.117.616
Omzet taken pluspakket gemeenten	44.146	74.781
Doorberekende kosten aan afdelingen	4.253.322	4.515.475
Organisatieoverhead ZGA	-622.480	-855.431
Doorberekende kosten aan afdelingen excl. ZGA	3.630.843	3.660.044
Omzet markttaken en subsidies	561.808	264.647
Subtotaal opbrengsten	7.115.682	7.117.089
Subtotaal resultaat	0	0
Specificatie doorberekening aan afdeling:		
AGZ	978.490	952.462
JGZ, waarvan:	1.674.181	1.927.882
<i>JGZ Almere (ZGA&GGD)</i>		<i>1.476.925</i>
<i>JGZ Noord</i>		<i>450.957</i>
RAV & meldkamer	1.211.105	1.247.678
GHOR	389.547	387.453
Totaal	4.253.323	4.515.475

Bijlage 3 Risicoparagraaf

Risico's x 1.000

nr.	Risicocategorie	Omschrijving van het risico
1	Algemeen	Budgetoverschrijding binnen boekjaar
	Bedrijfsvoering	
2	Financieel	Vrijval voorziening rechtsp. (o.a. logopedie)
3	Juridisch	Europese Wetgeving privacy persoonsgegevens
4	Facilitair	Europese aanbestedingen
	Medewerkers	
5	Ziekteverzuim	Noodzakelijke vervanging
6	*Vakantierechten	Deelvervanging van opgenomen verlof
7	Inzetbaarheid	Kwetsbaarheid gespecialiseerd personeel
8	Wettelijke regelingen	Stijging loonkosten
	Klanten	
9	Wijziging plustaken	iJGZ Almere
10	Wijziging markttaken	Vastgestelde tarieven Reizigersvaccinaties
11	Wijziging markttaken	Voorlopige gunning Forensische Geneeskunde
12	Wijziging plustaken	Mogelijke bezuiniging plustaken
13	Wijziging basistakenpakket	Bezuiniging basistakenpakket
	Interne en externe ontwikkelingen	
14	Besluitvorming hogere overheden	Innoveren a.g.v. transitie sociaal domein
15	Besluitvorming hogere overheden	Financiering MKA/MKB (meldkamer)
16	Bedrijfsschades	Brand, ongevallen, schades, fraude

Som van de risico's door algemene reserve te dekken

Stand algemene reserve (na (beoogde) bestemming resultaat 2016)

Dekkingspercentage algemene reserve (ter vergelijking: percentage cf begroting 2017)

*vakantierechten is een aparte bestemmingsreserve. Geen dekking door de algemene reserve

Naar aanleiding van de burap voorjaar 2017 zal de risicoparagraaf begroting 2018 worden geactualiseerd.

begroting 2018 (gebaseerd op realisatie 2016)			
(K) kans	(E) max effect	(M) maatregel	risico (R) (KxE)-M
99%	178		176
25%	-132		-33
99%	40		40
75%	80		60
30%	880		264
20%	567		113
30%	200		60
99%	316		313
15%	2.514		377
			0
			0
5%	3.595		180
75%	160		120
75%	300		225
50%	250		125
35%	305	86	21
			1.927

1.911
117% 101%

**JAARSTUKKEN
2016**

datum: 6 april 2017
samenstelling: Financiën
versie: 2

Jaarrekening 2016

Gemeenschappelijke Regeling
Gemeentelijke GezondheidsDienst Flevoland

Jaarstukken GGD Flevoland

<u>Omschrijving</u>	<u>Pagina</u>
<u>Algemeen</u>	
1.0 Vaststelling jaarrekening	2
<u>Jaarverslag</u>	
2.0 Directieparagraaf	3
3.0 Programmaverantwoording	
3.1 Algemene dienst	6
3.2 Gezondheid	9
3.3 AHV, MKA/MKB en GHOR	12
4.0 Paragrafen	
4.1 Weerstandsvermogen, risicobeheersing en kengetallen	15
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	19
4.3 Financiering	20
4.4 Bedrijfsvoering	22
4.5 Verbonden partijen	23
4.6 Rechtmatigheid	24
<u>Jaarrekening</u>	
5.0 Jaarrekening 2016	
5.1 Balans per 31 december 2016	26
5.2 Overzicht van baten en lasten 2016	28
5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	29
5.4 Toelichting op de balans	33
5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	41
6.0 Bijlagen	
6.1 Kosten gemene rekening	44
6.2 Plustaken gemeenten totaaloverzicht	45
6.3 Plustaken gemeenten welke separaat worden verantwoord	46
6.4 ASG SISA verantwoording t.b.v. Amsterdam als coördinerende GGD	51
7.0 Overige gegevens	
7.1 Voorgestelde resultaatbestemming	52
7.2 Gebeurtenissen na balansdatum	52
7.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	52 e.v.

1.0 Vaststelling jaarrekening

Versie 2, vooruitlopend op versturen naar Gemeenten voor zienswijze, behandeld en besproken in het dagelijks bestuur van 6 april 2017.

Het algemeen bestuur (hierna het bestuur) heeft de jaarrekening 2016 met een gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van : € 293.927 tekort vastgesteld in de openbare vergadering van d.d. 22 juni 2017

Tevens is de voorgestelde resultaattoewijzing naar de bestemmingsreserves en de algemene reserve goedgekeurd in de openbare vergadering van d.d. 22 juni 2017

Ondertekening

Voorzitter	:	Almere	R.H.M. Peeters
Secretaris	:	GGD Flevoland	C. Verdam
Bestuursleden	:	NOP	H. Bogaards
		Lelystad	J.W. Sparreboom
		Urk	F. Brouwer
		Dronten	P. van Bergen
		Zeewolde	W. Prins

Jaarverslag

2.0 Directieparagraaf

Het jaar 2016 kenmerkte zich wederom als een hectisch en dynamisch jaar. Er zijn op vele fronten nieuwe ontwikkelingen waar te nemen. Hieronder wordt daarop per afdeling kort ingegaan.

Regionale Ambulance Voorziening

Het jaar 2016 was een jaar van oogsten. We wonnen de landelijke ambulancedwedstrijden. We vielen op met innovaties en oogstten complimenten van auditoren en zorgverzekeraars. Deze gebeurtenissen zijn resultaat van jaren investeren. Ook in 2016 bleef de RAV in de traditie van streven naar de beste zorg. Belangrijke innovatieve projecten waren REPRO (doorontwikkeling van wiskundig onderbouwd spreiden van beschikbare ambulances), reanimatieketen ALS geheel (ketensamenwerking rondom reanimatiebehoeftige patiënten) en Flevokids save lives (reanimatieonderwijs voor scholieren).

Om de druk op de staffuncties te verlichten en om ruimte te scheppen voor verdere verbetering van zorg werkt de RAV aan een verdieping van de samenwerking met de RAV Gooi en Vechtstreek. In 2016 tekenden de partijen een intentieverklaring die de komende jaren moet leiden tot integratie van staf en management en uiteindelijk tot een gezamenlijke rechtsvorm. Belangrijke beleidsthema's waren patiëntveiligheid, opgeschaalde ambulancezorg, NEN 7510 en kwartiergrensoverschrijdingen.

De meldkamers in Midden Nederland werken toe naar een gezamenlijke locatie, op zijn vroegst in 2020. De meldkamer Flevoland heeft in de aanloop de uitdaging de continuïteit van de meldkamerzorg te borgen. De bij de meldkamer betrokken partijen van Flevoland en Gooi en Vechtstreek onderzoeken om die reden samenvoeging van de meldkamers Flevoland en Gooi en Vechtstreek. Het besluit valt in 2017.

In 2016 moest de RAV, door toename van het ritaanbod, iets toegeven op de goede prestaties op de landelijke normen voor de aanrijtijden. We blijven ook in dat opzicht bij de beter presterende RAV's horen en met de geplande uitbreiding 2017 gaan we er alles aan doen om aan de goede kant van de norm te komen.

GHOR

In 2016 zorgde de GHOR voor de paraatheid van opgeleide en beoefende GHOR-functionarissen en de inzet bij opschaling (vijfmaal GRIP 1). Activiteiten op gebied van opleiden, trainen en oefenen (OTO) werden zowel mono- als multidisciplinair volgens planning uitgevoerd. Voor de functie Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg is in 2016 een nulmeting gedaan om het competentieniveau vast te stellen.

In de eerste helft 2016 is het nieuwe model van Grootschalige Geneeskundige Bijstand samen met de RAV en het Rode Kruis geïmplementeerd door middel van trainingen en oefeningen. Alle ambulanceverpleegkundigen- en chauffeurs, centralisten, officieren van dienst-geneeskundig (OvD-G) zijn door interne trainingen op de hoogte gebracht van de taken en verantwoordelijkheden bij dit nieuwe model. Daarnaast heeft de GHOR in de jaarlijkse grootschalige multidisciplinaire oefening (GMVO) het GGB-model in gezamenlijkheid met het Rode Kruis en de RAV beoefend.

De keten- en zorgpartners zijn door middel van twee bijeenkomsten meegenomen in de voorbereiding op en aanpak van crises. De keten- en zorgpartners hebben inzicht gekregen in de verschillende taken van externe partijen die betrokken kunnen worden ten tijde van een calamiteit.

In 2016 is het proces beschreven waarin informatie wordt gedeeld tussen de zorginstellingen binnen de geneeskundige keten tijdens een opgeschaalde situatie. Het doel van LCMS Geneeskundige Zorg (LCMS GZ) is een snellere en betere informatievoorziening binnen de witte kolom (o.a. ziekenhuizen, huisartsenposten, ambulancediensten, GGD'en en GHOR). Daarnaast zijn in het najaar van 2016 informatiecoördinatoren opgeleid. In de loop van 2017 zullen verder implementatie-activiteiten plaatsvinden en zal LCMS GZ in gebruik worden genomen.

Samen met vijf andere GGD-regio's is er een start gemaakt voor het ontwikkelen van een format voor het integraal crisisplan Publieke Gezondheid voor de GGD. Uiteindelijk komt er één planfiguur dat gericht is op zowel de interne als externe oorzaken van crises, aandacht heeft voor de preparatie op crises en uiteindelijk flexibel aansluit bij het sociaal domein, GROEP en GRIP.

Beleid en onderzoek

Afdeling B&O signaleert, onderzoekt en adviseert gemeenten en netwerkpartners over de thema's gezondheid en leefstijl van de inwoners van Flevoland.

Om te kunnen signaleren worden verschillende in- en externe (openbare) databronnen ontsloten om zo, door analyse van deze data, inzicht te krijgen in de gezondheid en leefstijl van inwoners, tot op wijkniveau, van gemeenten. Op basis van deze gegevens adviseert afdeling B&O gemeenten en netwerkpartners over het in te zetten lokale gezondheidsbeleid en preventieprogramma's ten behoeve van een gezonder Flevoland.

Daarnaast ondersteunt B&O gemeenten bij hun onlinedienstverlening.

Algemene Gezondheidszorg

De afdeling algemene gezondheidszorg (AGZ) zet zich in voor de algemene gezondheid van de inwoners van Flevoland. AGZ werkt op vele terreinen waaronder infectieziektebestrijding, openbare geestelijke gezondheidszorg, forensische geneeskunde en milieu en hygiëne. AGZ past zich continu aan de veranderende omgeving aan, waardoor er nieuwe taken ontstaan.

In 2016 is er voor het eerst uitvoering gegeven aan het Toezicht op de WMO. Deze nieuwe taak is vanaf 1 januari 2015 officieel wettelijk belegd bij de gemeenten. In de loop van 2015 zijn met de GGD gesprekken opgestart om de GGD een deel van het toezicht te laten uitvoeren. Vanaf 1 februari 2016 houdt de GGD toezicht op de calamiteiten en geweldsincidenten voor alle 6 gemeenten in Flevoland.

Ook is in 2016 het Centrum voor Seksueel Geweld (CSG) gestart. Binnen het CSG krijgen mensen die acuut seksueel geweld hebben meegemaakt medische, psychologische en forensische hulp. Het centrum biedt dag en nacht aan iedereen die recent een aanranding of verkrachting heeft meegemaakt. Naast een geïntegreerde multidisciplinaire acute opvang wordt ook aandacht besteedt aan nazorg door middel van casemanagement. Samenwerkingspartners voor CSG Flevoland zijn het Flevoziekenhuis, Politie Midden Nederland, GGZ Centraal, Veilig THUIS Flevoland, Slachtofferhulp en GGD Flevoland.

Het aantal meldingen bij het Meldpunt Vangnet en Advies is in 2016 fors toegenomen. Het gaat hier met name om meldingen van zorgwekkende zorgmijders en mensen met vreemd gedrag waarbij bemoeizorg ingezet wordt. Waardoor de toename is veroorzaakt is niet uitgezocht. Een en ander kan wel te maken hebben met de transities in de zorg. De centrale toegang voor beschermd wonen, welke nieuwe taak binnen de GGD vanaf 2015 is vormgegeven is in 2016 verder bestendigd, evenals de taken coördinatie nazorg ex-gedetineerden en Centrale Toegang maatschappelijke Opvang.

De landelijke aandacht voor verwarde personen heeft in Flevoland geresulteerd in een pilot acute verwarde personen welke door de GGD wordt aangestuurd. Samen met de ketenpartners zijn afspraken gemaakt om acuter verwarde personen snel in beeld te krijgen en snel naar de juiste zorg toe te geleiden. De pilot loopt verder in 2017, waarna de resultaten bekend zullen worden.

Het aantal bezoekers voor de reizigersspreekuren is in 2016 toegenomen, evenals een forse toename van de bezoekers aan het SOA spreekuur in Almere en Lelystad. Ook zit er flinke groei in het aantal vragen en meldingen m.b.t. het binnen- en buitenmilieu.

Op het gebied van de infectieziektebestrijding waren er in 2016 geen grote uitbraken. Wel is veel aandacht besteedt aan de antibioticaresistentie, welke ook landelijk en internationaal steeds meer prioriteit vergt. GGD Flevoland neemt deel aan een multidisciplinair samenwerkingsverband samen met regio Gooi en Vechtstreek en Amsterdam.

Binnen de TBC bestrijding wordt steeds intensiever samengewerkt in de REC regio Noord Holland, Flevoland en Utrecht. GGD Flevoland zet landelijk drie Mobiele Röntgen Unit in voor screening van risicogroepen (met name gedetineerden en asielzoekers) op tuberculose.

Het aantal uitgevoerde inspecties Toezicht Kinderopvang is uitgevoerd conform de afspraken daarover gemaakt aan het begin van het jaar met de verschillende gemeenten.

Jeugd Gezondheidszorg

De decentralisatie van de Jeugdzorg heeft geleid tot grote verschillen in het lokale jeugdstelsel waarin de JGZ participeert.

In 2016 is samen met de Zorggroep Almere een cooperatie JGZ 0-18 jaar ontwikkeld en is een directeur aangesteld. Dit heeft geleid tot een splitsing van de afdeling JGZ.

In Almere is een aantal medewerkers Jeugdhulp (voormalig BJZ medewerkers) aangesteld voor de coöperatie. De frictiekosten die de inrichting van de cooperatie met zich mee heeft gebracht zijn door de gemeente Almere vergoed.

In overleg met de gemeente Dronten zijn praktijk ondersteuners huisartsen (POH-ers) tijdelijk in dienst genomen en gedetacheerd.

In de andere gemeenten zijn jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen gepositioneerd in lokale wijkteams.

In overleg met gemeenten is aansluiting gezocht met het Landelijk Schakelpunt in het kader van de uitwisseling van dossiers. Tevens is gestart is met de technische decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma.

Directiesecretariaat en Beheer

De afdelingen Beheer en het Directiesecretariaat ondersteunden wederom in 2016 alle bovengenoemde ontwikkelingen en maakten het mogelijk dat aan e.e.a. uitvoering kon worden gegeven binnen de organisatie alsmede in ambtelijk- en bestuurlijk opzicht.

3.0 Programmaverantwoording

3.1 Algemene dienst

Dit programma bestaat uit de volgende producten:

3.1.1 Directie

De directeur publieke gezondheid is namens het bestuur van de gemeenschappelijke regeling aangesteld als eerstverantwoordelijke. Binnen de directie opereert het directiesecretariaat welke ondersteunende diensten levert in de vorm van bestuursondersteuning, persvoorlichting, klachtenbehandeling en kwaliteitszorg.

3.1.2 Beheer

Binnen het product beheer worden door de teams de bedrijfsondersteunende diensten geleverd zoals Gebouwenbeheer, Facilitair beheer waaronder postbezorging en centrale inkoop, Personeel en Organisatie (P&O), Informatie en Communicatietechnologie en Document Informatievoorziening (ICT&DIV) en Financiën.

3.1.3 Beleid & Onderzoek (B&O)

Afdeling B&O heeft de taak om gemeenten te adviseren over een integraal gezondheidsbeleid. Hierbij speelt de afdeling in op (lokale) politieke, maatschappelijke en digitale ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en leefstijl. Analyse en duiding van data uit de gezondheidsmonitoren en andere databronnen vormen een belangrijke input voor de advisering over gezondheid en leefstijl. Afdeling B&O is nauw betrokken bij landelijke ontwikkelingen en ziet belang in het verbinden door kennis en investeren in innovatie. Daarnaast is afdeling B&O, samen met gemeenten en netwerkpartners, een partner in de uitvoering van preventieve programma's. Belangrijke thema's zijn onder andere overgewicht bij kinderen, mondzorg, vaccinatiegraad en gezondheid in de ruimtelijke omgeving.

3.1.4 Plusproducten en markttaken

De gemeenten hebben de mogelijkheid om naast de wettelijk collectieve taak aan de GGD werkzaamheden op te dragen welke specifiek gericht zijn op de lokale situatie. Markttaken worden uitgevoerd in opdracht van derden. Deze taken worden apart in rekening gebracht.

Personele bezetting in FTE:

	<u>begroting 2016</u>	<u>realisatie 2016</u>	<u>verschil</u>
Programma Algemene dienst	46,7	48,7	2,0

Wat heeft het programma Algemene dienst gekost:

	<u>begroting 2016</u>	<u>realisatie 2016</u>	<u>verschil</u>
<u>Baten/lasten</u>			
Lasten	6.549.012	7.871.452	1.322.440
Toerekeningen programma's	-4.578.809	-4.538.452	40.357
Baten taken gemeenschappelijke regeling	-1.539.736	-1.539.735	1
Baten taken pluspakket gemeenten	-64.056	-179.636	-115.580
Baten markttaken en subsidies	-266.411	-866.912	-600.501
	100.000	746.717	646.717
Toegestane budgetoverschrijding ICT			100.000
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	100.000	746.717	746.717
		tekort	

Afwijkingen ten opzichte van de begroting:

<u>Omschrijving</u>	<u>product</u>	<u>resultaat</u>
Directie	3.1.1	62.771
Beheer	3.1.2	638.285
Beleid & Onderzoek	3.1.3	45.660
Plus- en markttaken	3.1.4	
totaal		<u>746.717</u>
		tekort

Toelichting afwijkingen ten opzichte van de begroting:

Afwijking lasten 1.322.440

Medewerker vormgeving	19.130
Hogere personeelskosten medewerkers directie	23.855
Inhuur servicedeskmedewerkers ICT.	90.000
Certificering NEN 7510	33.706
Hogere kapitaallasten ICT	129.705
Hogere huisvestingskosten (huur, onderhoud, sanitaire voorzieningen)	21.000
IKB (individueel keuzebudget) vakantiegeld 2016	115.911
Kosten ICT Brandweer en WIZ portaal Lelystad	143.213
Onderzoek / ontwikkeling ICT	76.205
Doorberekende rekenrente in begroting als negatieve kosten	367.864
Hogere accountantskosten	88.756
Inhuur P&O i.v.m. ziektevervanging	41.081
Lagere arbokosten	-28.548
Kosten offertes B&O uitvoering in 2016	42.481
Projecten B&O (ontwikkeling sociaal portaal Dronten, Nieuwe wegen naar een gezond leven Almere Poort)	44.580
Kosten digitalisering MOA dossiers	86.930
Hogere kosten enquetes	15.000
Overig	<u>11.571</u>
totaal	1.322.440

Afwijking toerekeningen programma's: 40.357

Aanpassing toerekening ivm kosten mdw klantondersteuning in begroting zowel in salariskosten als toerekening 40.357

Afwijking baten taken pluspakket gemeenten: 3.1.4 -115.580

Beheer WIZ portaal/O365 JGT	Lelystad	-77.448
(WBE) JOGG	Almere	-19.008
Ontwikkeling sociaal portaal	Dronten	-18.800
Digitale verwijswijzer	Almere	880
Vaccinatiegraad	Urk	<u>-1.204</u>
totaal		-115.580

Afwijking baten markttaken en subsidies: 3.1.4 -600.501

Baten CJG Den Haag	-49.677
Beheersvergoedingen ICT Brandweer en JGT Lelystad onder salariskosten	-82.750
Doorberekende rekenrente in begroting als negatieve kosten	-367.864
ABP afrekening voorgaande jaren	-8.995
Opbrengst digitalisering MOA dossiers	-87.635
Overig	<u>-3.580</u>
totaal	-600.501

<u>Algemene dienst</u>		746.716
------------------------	--	---------

Totaal directie

Salariskosten medewerker media vormgeving	19.130
IKB vakantiegeld 2016	18.410
Hogere personeelskosten medewerkers directie	23.855
Overig	1.376

Gerealiseerd saldo van baten en lasten Directie	3.1.1	62.771
---	-------	--------

Totaal Beheer

Inhuur servicedesk	17.560
Certificering NEN 7510	33.706
Hogere kapitaallasten ICT	129.705
Hogere huisvestingskosten (huur, onderhoud, sanitaire voorz)	21.000
IKB vakantiegeld 2016	115.911
Kosten ICT Brandweer en WIZ portaal Lelystad	60.463
Onderzoek/ontwikkeling ICT	76.205
Hogere accountantskosten	88.756
Inhuur P&O ivm ziektevervanging	41.081
Lagere arbokosten	-28.548
Kosten offertes B&O uitvoering in 2016	42.481
Projecten B&O (ontwikkeling sociaal portaal Dronten, Nieuwe wegen naar een gezond leven Almere Poort)	44.580
Baten CJG Den Haag	-49.677
ABP afrekening voorgaande jaren	-8.995
Verminderde opbrengst verhuur	20.002
Overig	34.055

Gerealiseerd saldo van baten en lasten Beheer	3.1.2	638.285
---	-------	---------

Totaal Beleid & onderzoek

IKB (individueel keuzebudget) vakantiegeld 2016	23.818
(WBE) JOGG Almere	-19.008
Ontwikkeling sociaal portaal Dronten	-18.800
Projecten B&O (ontwikkeling sociaal portaal Dronten, Nieuwe wegen naar een gezond leven Almere Poort)	44.580
Hogere kosten enquetes	15.000
Overig	70

Gerealiseerd saldo van baten en lasten Beleid & Onderzoek	3.1.3	45.660
---	-------	--------

3.2 Gezondheid

Dit programma bestaat uit de volgende producten:

3.2.1 Algemene GezondheidsZorg (AGZ)

De meeste taken van de afdeling AGZ worden uitgevoerd in het kader van de Wet publieke gezondheid (Wpg). Het team Infectieziekten voert activiteiten uit op het gebied van Reizigerszorg, Tuberculosebestrijding, Algemene infectieziektebestrijding en Soa Sense. De taakvelden van het team Milieu & Hygiëne betreffen Technische Hygiënezorg, Medische Milieukunde, Inspecties Kinderopvang en Forensische Geneeskunde. Het team Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) heeft o.a. taakvelden als meldpunt vangnet en advies, centrale toegang, toegangsbepaling beschermd wonen en coördinatie ex gedetineerden. Het team administratie levert ondersteuning aan de genoemde taakvelden.

3.2.2 JeugdGezondheidsZorg (JGZ)

De afdeling JGZ voert taken uit in het kader van de Wet Publieke Gezondheid, de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke Opvang. De wettelijk verplichte taken uit het basistakenpakket worden voor de 4-19 jarigen uitgevoerd. Dit betreft ook de asielzoekerscentra die in Flevoland zijn opgenomen.

3.2.3 Plusproducten en markttaken

De gemeenten hebben de mogelijkheid om naast de wettelijk collectieve taak aan de GGD werkzaamheden op te dragen welke specifiek gericht zijn op de lokale situatie. Markttaken worden uitgevoerd in opdracht van derden. Deze taken worden apart in rekening gebracht.

Personele bezetting in FTE:

	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>realisatie</u> <u>2016</u>	<u>verschil</u>
Programma Gezondheid	121,6	143,9	22,3

Wat heeft het programma Gezondheid gekost:

	<u>begroting</u> <u>2016</u>	<u>realisatie</u> <u>2016</u>	<u>verschil</u>
<u>Baten/lasten</u>			
Lasten	12.938.094	15.944.737	3.006.643
Baten taken gemeenschappelijke regeling	-5.470.249	-5.470.249	-1
Baten taken pluspakket gemeenten	-4.362.960	-5.696.925	-1.333.965
Baten markttaken en subsidies	-3.104.885	-4.817.002	-1.712.117
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	-39.439 overschot	-39.439

Afwijkingen ten opzichte van de begroting:

<u>Omschrijving</u>	<u>product</u>	<u>resultaat</u>
Algemene Gezondheids Zorg	3.2.1	-183.236
Jeugd Gezondheids Zorg	3.2.2	143.797
Plustaken gemeenten	3.2.3	in 3.2.1 en 3.2.2
totaal		-39.439 overschot

Toelichting afwijkingen ten opzichte van de begroting:

<u>toelichting</u>	<u>product</u>	<u>bedrag</u>
<u>Afwijking Lasten</u>		3.006.643
<u>Afwijking lasten AGZ:</u>	3.2.1	1.081.449
Hogere salariskosten door extra taken		86.560
Drukwerk OGGZ boekje cf offerte 2015		19.799
IKB (individueel keuzebudget) vakantiegeld 2016		142.285
Kosten Soa lab onderzoek		346.798
Ziektevervanging medisch administratief medewerker AGZ		29.396
Hogere kapitaallasten voornamelijk door aanpassingen MRU's		272.000
Hogere inkoopkosten vaccins Reizigersvaccinaties		50.186
Minder inzet artsen Algemene infectieziekte (AIZ) door vertrek medewerker		-43.774
Meer formatie artsen Forensische geneeskunde		56.040
Meer lab. onderzoek en genees-/verbandmiddelen AIZ en TBC regulier		26.000
Overig		96.160
Totaal		1.081.449
<u>Afwijking lasten JGZ:</u>	3.2.2	1.925.194
Hogere (salaris)kosten door extra taken		1.277.518
Individueel Keuze Budget vakantiegeld 2016		175.439
Frictiekosten JGZ	Almere	94.614
Ontwikkeling transitie	alle gemeenten	120.630
Terugbetaling Gemeenten vrijval voorziening logopedie cf bestuursbesluit 23 juni 2016		220.000
Koppeling Landelijk Service Punt -RIVM		36.993
Totaal		1.925.194
<u>Afwijking baten taken pluspakket gemeenten</u>		-1.333.965
<u>Afwijking baten pluspakket AGZ:</u>	3.2.1	-83.361
Toegangsbeoordeling Beschermd Wonen	Almere	75.576
Toegangsbeoordeling dak- en thuislozen	Almere	-60.000
Toezicht WMO	alle gemeenten	-78.169
Sociaal Zorg Team	Urk	-7.500
Inzet Veiligheidshuis	Almere	-2.000
Centrum Seksueel Geweld	Almere	-95.569
Inspecties Kinderopvang	alle gemeenten	66.345
Indexering begroting		17.956
totaal		-83.361

<u>Afwijking baten pluspakket JGZ:</u>	3.2.2	-1.250.604
Medewerkers jeugdhulp	Almere	-836.914
Frictiekosten JGZ	Almere	-94.614
Ontwikkeling transitie	alle gemeenten	-120.630
Plusproducten	alle gemeenten	-198.446
totaal		-1.250.604
<u>Afwijking baten markttaken en subsidies</u>		-1.712.117
<u>Afwijking baten markttaken en subsidies AGZ:</u>	3.2.1	-1.181.325
Lab kosten SOA via exploitatie i.p.v. balansrekening		-457.161
Begeleiding co-assistenten AMC		-15.300
Meer omzet Reizigersvaccinaties		-66.993
TBC behandelingen 2015		-38.221
Inzet MRU in Veenhuizen en Budel e.a.		-427.612
Meer omzet Forensische Geneeskunde		-47.165
Omzet Verzekerde Zorg		-77.352
Overig		-51.522
totaal		-1.181.325
<u>Afwijking baten markttaken en subsidies JGZ:</u>	3.2.2	-530.792
Meer omzet PGA door hogere instroom en bezetting		-295.748
Detacheringen personeel		-32.397
Afrekeningen plustaken Almere voorgaande jaren		-66.523
Meer omzet SMW contracten		-65.488
Vrijval voorziening frictiekosten logopedie		-60.000
Meer subsidie opleiding artsen		-54.741
Minder omzet rijksvaccinaties		29.610
Minder opbrengsten Opvoeding & Ondersteuning		16.341
Overig		-1.847
totaal		-530.792
<u>AGZ totaal:</u>	3.2.1	-183.236
Meer subsidie aanv. Seks. Gez.h.zorg/soa onderzoek		-110.363
Inzet MRU in Veenhuizen en Budel		-155.612
Omzet Verzekerde Zorg		-77.352
Individueel Keuze Budget vakantiegeld 2016		142.285
Overig		17.805
Gerealiseerd saldo van baten en lasten AGZ	3.2.1	-183.236
<u>JGZ totaal</u>		143.797
Koppeling LSP-RIVM		34.031
Individueel Keuze Budget vakantiegeld 2016		175.439
Afrekeningen plustaken Almere voorgaande jaren		-66.523
Vrijval voorziening frictie logopedie		-60.000
Terugbetaling Gemeenten vrijval voorziening logopedie cf bestuursbesluit van 23 juni 2016		220.000
Overig		-159.150
Gerealiseerd saldo van baten en lasten JGZ	3.2.2	143.797

3.3 AHV, MKA/MKB en GHOR

Dit programma bestaat uit de volgende producten:

3.3.1 Ambulancehulpverlening (AHV)

Op indicatie van de Meldkamer Ambulancevervoer (MKA) gaat de ambulance ter plaatse. De verpleegkundige verleent primaire eerste hulp en stabiliseert de patiënt om deze te kunnen vervoeren naar het ziekenhuis. Ambulanceritten hebben veelal een spoedeisend karakter, maar ook besteld en interklinisch vervoer wordt uitgevoerd.

3.3.2 Meldkamer Ambulancevervoer (MKA)

Meldingen van de 112 centrale worden ontvangen en de verpleegkundig centralist vertaalt deze meldingen naar een opdracht om ambulancevervoer in te zetten. Daarnaast wordt voorwaardenscheppend de inzet en plaats van ambulances in de regio gepland. De centralist verwerkt ook de brandweermeldingen. In het programma AHV, MKA/MKB en GHOR is die functie onder meldkamer Flevoland opgenomen. De salarislasten worden gedeeld met de veiligheidsregio.

3.3.3 Meldkamer Brandweer Flevoland (MKB)

Op basis van een afgesproken verdeling van de lasten worden door de verpleegkundig centralisten brandweermeldingen verwerkt. Met de veiligheidsregio worden deze salarislasten verrekend.

3.3.4 GHOR

De GHOR voert de regie over de opgeschaalde geneeskundige hulpverlening. GHOR-functionarissen dragen bij aan de multidisciplinaire coördinatie van de hulpverlening tijdens rampen en crises en zorgen voor de coördinatie en aansturing van de opgeschaalde geneeskundige hulpverlening. Jaarlijks wordt een oefenrooster gemaakt in het kader van Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO). De GHOR wordt door de Veiligheidsregio gefinancierd. Er is samenwerking met de GHOR organisatie van Gooi en Vechtstreek op het gebied van de inzet van sleutelfunctionarissen. Door de Gemeenten wordt het GGD Rampen Opvangplan (GROP) gefinancierd.

Personele bezetting in FTE:

	begroting 2016	realisatie 2016	Verschil
Programma AHV, MKA/MKB en GHOR	155,5	151,3	-4,3

Wat heeft het programma AHV, MKA/MKB en GHOR gekost:

	begroting 2016	realisatie 2016	verschil
<u>Baten/lasten</u>			
Lasten	15.565.536	16.472.999	907.463
Baten taken gemeenschappelijke regeling	-83.159	-83.160	
Baten taken pluspakket gemeenten	0	0	
Baten markttaken en subsidies	-15.482.377	-16.803.191	-1.320.814
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	-413.352 overschot	-413.352

Afwijkingen ten opzichte van de begroting:

<u>Omschrijving</u>	<u>product</u>	<u>resultaat</u>
Ambulance (AHV)	3.3.1	-631.747
Meldkamers Ambulancevervoer (MKA) en Brandweer (MKB)	3.3.2 en 3.3.3	230.294
Geneeskundige hulpverlening (GHOR)	3.3.4	-11.897
totaal		-413.352
		overschot

Toelichting afwijkingen ten opzichte van de begroting:

<u>Afwijking lasten AHV:</u>	3.3.1	585.793
Meer kapitaallasten		30.000
Certificering NEN 7510		33.706
Kosten FLO		659.905
Lagere kosten dienstkleiding		-150.000
Grotere magazijnvoorraad genees en verbandmiddelen		65.771
Lagere lasten zuurstoffen en gassen		-35.446
Minder lasten opleidingen		-72.010
Implementatie en gebruik dienstwissels Stokhos		48.400
Aanpassing toerekening i.v.m. kosten medewerker		
klantondersteuning in begroting (salariskosten en toerekening)		-40.000
Overig		45.468
Totaal		585.793
<u>Afwijking baten AHV:</u>	3.3.1	-1.217.541
Afrekeningen nacalculatie zorgverzekeraars 2014		-232.332
Opbrengst Traumanet oefeningen		-49.941
Opbrengst FLO		-849.277
Lagere opbrengst kleine ziekenhuis regeling t.o.v. begroting		95.398
Vrijval voorziening ROB contract		-73.545
Overig		-107.844
Totaal		-1.217.541
Gerealiseerd saldo van baten en lasten AHV	3.3.1	-631.747

<u>Afwijking lasten MKA en MKB</u>	3.3.2	307.622
Opleidingen centralisten		36.331
Uitzendkrachten		97.622
Doorbelasting gem. Meldkamer		93.100
Overig		<u>80.569</u>
Totaal		307.622
<u>Afwijking baten MKA en MKB</u>	3.3.2	-77.328
Terugbetaling kosten gemene rekening Meldkamer		18.000
Afrekening politie voorgaande jaren		-58.050
Extra budget meldkamer CPA		-16.092
Overig		<u>-21.186</u>
Totaal		-77.328
Gerealiseerd saldo van baten en lasten MKA en MKB	3.3.2	<u>230.294</u>
<u>Afwijking lasten GHOR:</u>	3.3.3	14.048
Hogere kapitaallasten (o.a. uitgestelde vervanging bedrijfsauto's)		15.405
Individueel keuzebudget vakantiegeld 2016		27.989
Lagere kosten oefenen en opleidingen		-53.583
Hogere onderhoudskosten wagenpark		19.626
Overig		<u>4.611</u>
Totaal		14.048
<u>Afwijking baten GHOR:</u>	3.3.3	-25.946
Als gevolg van de regeling kosten gemene rekening wordt het overschot van het beschikbaar gestelde budget VRF dat de 95% van de totale lasten overschrijdt, teruggestort		26.676
Extra budget GHOR		-32.964
Overig		<u>-19.658</u>
Totaal		-25.946
Gerealiseerd saldo van baten en lasten GHOR	3.3.3	<u>-11.898</u>

4.0 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen, risicobeheersing en kengetallen

Het weerstandsvermogen van GGD Flevoland wordt gevormd uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Deze laatste worden aangehouden ter dekking van risico's voor specifieke taken en doelen. De risico's zijn in paragraaf 4.1.2 gekwantificeerd. De kadernota reserves en risico GGD Flevoland is door het bestuur in december 2016 vastgesteld.

Baten van het boekjaar	35.456.809
Algemene reserve na voorgestelde toevoegingen en onttrekkingen	1.910.610

4.1.1 Nadere toelichting op de algemene reserve en het risico

De algemene reserve van de GGD wordt gevormd uit de toevoegingen en onttrekkingen na resultaatbepaling van de uitvoering van de gemeentelijke basistaken, gemeentelijk pluspakket en de markttaken.

Met de algemene reserve wordt het exploitatierisico van de uitvoering van de activiteiten van de GGD afgedekt. Dit voor zover er geen bestemmingsreserves zijn, of worden opgebouwd, voor specifieke taken en risico's, of bepalingen zijn opgenomen waarmee eventueel optredende frictiekosten worden afgedekt.

Overeenkomstig de kadernota reserves en risico worden in begroting en jaarstukken risico's gekwantificeerd en gedurende het jaar in de bestuursrapportage gerapporteerd. Risico's zijn inzichtelijk gemaakt in de vorm van het maximale effect x kans dat dit risico zich voordoet. Daar waar de omvang absoluut niet te bepalen is, wordt alleen benoemd en toegelicht. In de matrix onder nummer **4.1.3** zijn de risico's opgenomen, geactualiseerd naar de laatste bestuursrapportage. Hierbij is ook aangegeven of het weerstandsvermogen in evenwicht is met de genoemde risico's

4.1.2 Toelichting van de belangrijkste risico's

1 Budgetoverschrijdingen binnen het boekjaar

Begroting: Onverwachte gebeurtenissen binnen het boekjaar die niet begroot zijn. Afwijkingen die een structureel karakter krijgen en collectief gemeentelijk worden gefinancierd vormen de aanwijzing voor begrotingswijzigingen voor een opvolgend boekjaar.

Realisatie: De kosten ICT zijn vanwege ziektevervangende en inhuur hoger geweest dan de begroting. De accountantskosten kwamen hoger uit dan begroot.

2 Vrijval voorzieningen (logopedie)

Begroting: Om het ww risico af te dekken van de beëindiging van de taken logopedie is een voorziening gevormd. Elke medewerker die eerder dan voorzien aan een nieuwe werkkring kan worden geholpen, beperkt de uiteindelijk te betalen lasten. Om dit te bereiken worden de medewerkers zo veel mogelijk begeleid in dat proces.

Realisatie: In 2016 is 60.000 vrijgevallen op deze voorziening.

3 Europese wetgeving privacy persoonsgegevens

Begroting: In het kader van de informatiebeveiliging in de zorg (NEN 7510) dient een aparte functionaris aangesteld te worden.

Realisatie: Gezien het dwingende karakter van de wetgeving is in 2016 gestart met de voorbereiding en is een functionaris aangesteld.

4 Europese aanbestedingen

Begroting: In het kader van de Europese aanbestedingen kan het nodig zijn voor de werkzaamheden expertise aan te trekken.

Realisatie: Externe expertise is op onderdelen nodig. Door ervaring, opgedaan in diverse uitgebreide aanbestedingstrajecten, is de expertise gegroeid en daarmee het kostenrisico op dit onderdeel

5 Ziekteverzuim

Begroting: Het (langdurig) verzuimpercentage vertoont, mede door de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand, een stijgende tendens. Deels is ziektevervangende in de begroting opgenomen. 4% van de loonkosten is als effect opgenomen.

Realisatie: Het verzuimpercentage over 2016 is uitgekomen op 4,8%. Dit is hoger dan het percentage, opgenomen in de begroting.

6 Deelvervanging van het opgenomen verlof

Begroting: De verplichting van vakantierechten naar personeel af laten nemen. In een aantal gevallen zal vervanging daarvoor noodzakelijk zijn.

Realisatie: De afname van het verlofsaldo is iets afgenomen in 2016. Krapte op de arbeidsmarkt voor verpleegkundigen (ambulancezorg) is de grootste veroorzaker van kosten. Hier is vervanging noodzakelijk.

7 Kwetsbaarheid gespecialiseerd personeel

Begroting: GGD Flevoland is een relatief kleine organisatie. Het personeel is veelal gespecialiseerd op de uit te voeren taak. Maatregelen zijn / worden genomen door op elke afdeling te inventariseren in hoeverre extern flexibele contracten aanwezig zijn bij uitval van personeel. Het risicobedrag is ter dekking van de vervanging.

Realisatie: In 2016 is wegens ziektevervanging inhuur geweest bij de afdelingen AGZ, Ambulancehulpverlening en P&O.

8 Wettelijke regelingen

Begroting: Voor 2016 is door de VNG een stijging aangekondigd van de pensioenpremies. Daarbij is de CAO onzeker. Het risicobedrag is vanwege de regelingen omhoog bijgesteld in de bestuursrapportages. Realisatie: In 2016 heeft deze stijging van pensioenpremies plaatsgevonden. Deze is afgewikkeld in de exploitatie.

9 Integrale JGZ Almere

Begroting: De besluitvorming omtrent uitvoering van de integrale JGZ is uitgesteld. De taakstelling van 15% is als risico van het totale budget JGZ Almere opgenomen.

Realisatie: JGZ Almere is gestart per 1 januari 2017. In 2016 zijn de frictiekosten ad 95.000 via de subsidieverantwoording plusproducten JGZ Almere in rekening gebracht aan de gemeente.

10 Wijziging tarieven reizigersvaccinatie

Begroting: Vanaf 2016 is het noodzakelijk een contract te sluiten met Achmea. Het automatiseringssysteem zal moeten worden aangepast naar digitale facturering. De kosten van het implementatietraject zijn hier ingeschat.

Realisatie: In 2016 is dit traject uitgesteld.

11 Aanbesteding forensische geneeskunde

Begroting: Landelijke aanbesteding met de Politie.

Realisatie: Aan GGD Flevoland is een voorlopige gunning verleend. Daarmee is het risico rondom de aanbesteding uitgesteld. Er komt in 2017 waarschijnlijk nader nieuws over een nieuw aanbestedingstraject.

12 Contractwijzigingen plustaken

Begroting: Gevolgen van de transities op de aard en omvang van de plustaken is onzeker.

Realisatie: De onzekerheid zal voorlopig blijven. Dat kan gevolgen hebben voor het op te nemen risico.

13 Bezuinigingen basistakenpakket

Begroting: De gemeenten hebben een bezuiniging van 200.000 opgelegd. De realisatie van deze taakstelling neemt tijd in beslag. Het verschil tussen huidige kosten en uiteindelijk resultaat wordt aangegeven als risico.

Realisatie: Het uitvoeren van de opgelegde bezuiniging is een onverminderd risico. Geleidelijke uitloop en vervanging van "jong voor oud" zal tussen 2016 en 2019 kunnen worden uitgevoerd.

14 Vernieuwen / innoveren als gevolg van transities in het sociaal domein

Begroting: Met alle ontwikkelingen is het voor de GGD noodzakelijk om te blijven vernieuwen.

Realisatie: GGD Flevoland zet in op deze innovaties. De werkgroep "GGD op reis" is bezig met de planvorming en in 2017 zal een plan gepresenteerd worden waarvoor eerder een bestemmingsreserve is gevormd.

15 Verhuizing Meldkamer

Begroting: De meldkamers van Flevoland, Gooi en Vechtstreek en Utrecht zullen worden gecentraliseerd. Afhankelijk van de te volgen scenario's heeft dat voor de financiering gevolgen.

Realisatie: Het risicobedrag in in de loop van 2016 bijgesteld vanwege onzekerheid en uitstel van definitieve vestigingsplaats van de nieuwe meldkamer en eventuele tijdelijke samenvoeging. Mede daardoor is nog geen SLA ICT afgesproken in 2016 met de Politie. De kosten zijn hoger ingeboekt.

16 Bedrijfsschades

Begroting: Het risico op brand, schade, bedrijfsaansprakelijkheid en fraude is verzekerd. Het genoemde risico betreft de kosten welke voor eigen risico en rekening komen bij een calamiteit.

Realisatie: in 2016 hebben zich geen incidenten voorgedaan.

4.1.3 Risicomatrix

Risico's x 1.000

nr. Risicocategorie

Omschrijving van het risico

1 Algemeen

Budgetoverschrijding binnen boekjaar

Bedrijfsvoering

2 Financieel

Vrijval voorziening rechtsp. (o.a. logopedie)

3 Juridisch

Europese Wetgeving privacy persoonsgegevens

4 Facilitair

Europese aanbestedingen

Medewerkers

5 Ziekteverzuim

Noodzakelijke vervanging

6 *Vakantierechten

Deelvervanging van opgenomen verlof

7 Inzetbaarheid

Kwetsbaarheid gespecialiseerd personeel

8 Wettelijke regelingen

Stijging loonkosten

Klanten

9 Wijziging plustaken

IJGZ Almere

10 Wijziging markttaken

Vastgestelde tarieven Reizigersvaccinaties

11 Wijziging markttaken

Voorlopige gunning Forensische Geneeskunde

12 Wijziging plustaken

Mogelijke bezuiniging plustaken

13 Wijziging basistakenpakket

Bezuiniging basistakenpakket

Interne en externe ontwikkelingen

14 Besluitvorming hogere overheden

Innoveren a.g.v. transitie sociaal domein

15 Besluitvorming hogere overheden

Financiering MKA/MKB (meldkamer)

16 Bedrijfsschades

Brand, ongevallen, schades, fraude

Som van de risico's door algemene reserve te dekken

Stand algemene reserve (na (beoogde) bestemming resultaat 2015)

Dekkingspercentage algemene reserve

*vakantierechten is een aparte bestemmingsreserve. Geen dekking door de algemene reserve

begroting 2016				realisatie 2016 conform Burap			
(K) kans	(E) max effect	(M) maatregel	risico (R) (KxE)-M	(K) kans	(E) max effect	(M) maatregel	risico (R) (KxE)-M
30%	213		64	99%	178		176
25%	-571		-143	25%	-132		-33
50%	80		40	99%	40		40
75%	80		60	75%	80		60
30%	880		264	30%	880		264
20%	554		111	20%	567		113
30%	200		60	30%	200		60
70%	100		70	99%	316		313
15%	2.514		377	15%	2.514		377
50%	150		75				0
10%	300		30				0
5%	3.595		180	5%	3.595		180
75%	160		120	75%	160		120
75%	300		225	75%	300		225
30%	850		255	50%	250		125
35%	305	86	21	35%	305	86	21
			1.698				1.927

2.262

133%

2.605

135%

4.1.4 Kengetallen

Verloop van de kengetallen

Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
--------------------	-------------------	--------------------

Kengetallen:

netto schuldquote	2,5%	nvt	2,7%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2,5%	nvt	2,7%
solvabiliteitsrisico	40,1%	nvt	39,1%
structurele exploitatieruimte	1,7%	nvt	-2,5%

4.1.5 Toelichting kengetallen

Algemeen

Bij het samenstellen van de begroting 2016 waren geen kengetallen opgenomen.

Netto Schuldquote

De netto schuld quote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de GGD ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De vaste schulden zijn in de afgelopen jaren nog verder afgenomen. De netto schuldquote is fors lager dan de signaalwaarde van 100% welke de VNG hanteert. Boven een waarde van 130% is waakzaamheid geboden omdat er dan sprake is van een te hoge schuld. GGD Flevoland heeft geen verstrekte leningen aan derden. Dat betekent dat beide genoemde kengetallen, zonder deze correctiefactor, gelijk zijn aan elkaar.

Solvabiliteitsrisico

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de GGD in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Door geplande onttrekkingen aan de bestemmingsreserves zal de reserve in de komende jaren wat dalen. Tegelijk wordt gestreeft een stabiel eigen vermogen te behouden, passend bij het bedrijfsrisico.

Structurele exploitatieruimte

Voor de structurele exploitatieruimte geldt een norm in die zin dat structureel evenwicht belangrijk is. Als structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten heb je de incidentele uitgaven met structureel geld gefinancierd. Voor de norm betekent het dat structurele lasten inclusief structurele toevoegingen aan bestemmingsreserves maximaal gelijk mogen zijn aan de structurele baten inclusief structurele onttrekkingen aan bestemmingsreserves. Het saldo van structurele baten en lasten wordt nominaal weergegeven, en als percentage van de totale baten. In de toelichting op de programmarekening **5.5.1** is de uitsplitsing weergegeven van de incidentele baten en lasten.

Het percentage voor 2016 is negatiever dan vorig jaar vanwege individueel keuzebudget en verwerking teruggave vrijval voorziening Logopedie.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>
Almere	17.000	37.467
Lelystad	45.000	57.906
Emmeloord	3.000	21.577
	<hr/>	<hr/>
Totaal dotatie	65.000	116.950

Dit betreft dakrenovatie, liftonderhoud en schilderwerk conform meerjarenonderhoudsplan.
In 2016 zijn de Meerjarenonderhoudsplannen gereviseerd.

Voor vier ambulances is in het verleden afgezien van het afsluiten van een reparatie- en onderhoudcontract. In eigen beheer is op basis van gelijke voorwaarden, zoals de leverancier hanteert, een onderhoudsfonds gevormd. Dotatie geschiedde op basis van het aantal gereden kilometers, met een maximum van €20.000 per ambulance. Na een proefperiode van vier jaar trekken we de conclusie dat het goedkoper is om geen ROB contract extern af te sluiten, maar ook dat het niet nodig is om gelden te reserveren voor onderhoud in een voorziening. De reparatie en onderhoudskosten zullen vanuit de normale jaarlijkse exploitatie worden betaald en er wordt voorgesteld de gevormde voorziening te laten vrijvallen.

Het verloop van de voorziening is verantwoord onder pt. 5.4.7 voorzieningen.

4.3 Financiering

4.3.1 Algemeen

Overeenkomstig de uitvoering van de wet FIDO wordt bij overschrijden van de limiet de modelstaat aangeboden aan de toezichthouder, de Provincie Flevoland. Tekorten aan liquide middelen worden afgedekt middels aantrekken van kasgeldleningen. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van de kredietlimiet overeenkomstig het kort-krediet arrangement bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Activa worden door middel van geldleningen op middellange en lange termijn gefinancierd. Er is een door het bestuur vastgesteld treasury statuut (2014).

4.3.2 Kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet

De gemiddelde stand van de netto vlottende schuld t.o.v. de kasgeldlimiet wordt in dit overzicht getoond.

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting per 1 jan 2016 (= grondslag)	30.473.832	30.473.832	30.473.832	30.473.832
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten van de grondslag	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
In bedrag	2.498.854	2.498.854	2.498.854	2.498.854
(2) Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < jaar	3.971.841	3.845.795	3.454.801	3.503.039
Schuld in rekening courant				
Gestorte gelden door derden < jaar				
Derivaten contracten				
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld				
(3) Vlottende middelen				
Contante gelden in kas				
Tegoeden in rekening-courant	7.585.134	7.521.947	7.197.325	7.866.279
Overige uitstaande gelden < jaar				
Derivatencontracten				
(4) Toets kasgeldlimiet				
Tot. netto vlott. schuld (+) /overschot(-)	-3.613.293	-3.676.152	-3.742.524	-4.363.240
Toegestane kasgeldlimiet (1)	2.498.854	2.498.854	2.498.854	2.498.854
Tekort	-	-	-	-
Ruimte	6.112.147	6.175.006	6.241.378	6.862.094

4.3.3 Renterisiconorm

De berekening van de renterisiconorm en de ruimte onder de renterisiconorm wordt in dit overzicht getoond.

	Jaar 2016
(1) Renteherzieningen	
(2) Aflossingen	513.358
(3) renterisico (1+2)	513.358
Berekening renterisiconorm	
(4a) Begrotingstotaal	30.473.832
(4b) Percentage regeling	20%
(4) Renterisiconorm (4a x 4b)	6.094.766
(5a) Ruimte onder risiconorm (4-3)	5.581.409
(5b) overschrijding risiconorm (3-4)	-

Wet financiering decentrale overheden art. 2 minimumbedrag renterisiconorm = 2.500.000

4.3.4 Kasbeheer

De GGD Flevoland streeft naar een zo klein mogelijke contante geldhoeveelheid. Voor de afdeling reizigersvaccinatie is het contante geldverkeer in principe afgeschaft. Alle transacties verlopen via de PIN en eenmalige machtigingen.

Representatieve en personele uitgaven worden gedeclareerd en per bank betaald.

4.3.5 Organisatie

Bij alle financiële transacties worden de vereiste functiescheidingen in acht genomen.

4.3.6 Informatievoorziening

Er wordt gewerkt met een maandelijks liquiditeitsoverzicht, waarop debiteuren- en crediteurenanalyse, banksaldi en verplichtingen van aangegane geldleningen, salarisbetalingen en afdrachten zijn vermeld. Daarnaast zijn de vaste inkomsten en beschikkingen van inkomsten in het overzicht opgenomen.

4.4 Bedrijfsvoering

De primaire taken van de GGD worden binnen de algemene dienst ondersteund door de teams personeel & organisatie, facilitaire zaken & huisvesting, ICT & DIV en financiën.

Het niveau van de dienstverlening van de afdeling beheer is beschreven in een Service Level Agreement (SLA). De procedures en regelingen worden getoetst conform het HKZ kwaliteitssysteem. De SLA wordt jaarlijks aangepast op geleide van de uitkomsten van een evaluatie met afdelingen van de GGD. Het Managementteam van de GGD bespreekt de uit de evaluatie voortkomende wijzigingsvoorstellen en stelt de SLA inclusief eventuele wijzigingen jaarlijks vast.

Elk team van de afdeling beheer stelt jaarlijks een jaarplan en projectenoverzicht op. De geprioriteerde veranderingstrajecten ('growing concern') in relatie tot de kerndoelen van de GGD worden geborgd door toepassing van de A3-methode. Uit de evaluatie van het A3 boekjaar 2016 is gebleken dat de werkdruk binnen de afdeling beheer door medewerkers als hoog wordt ervaren. Ook het ziekteverzuim binnen de afdeling beheer is relatief hoog, maar uit nadere analyse blijkt dit – met uitzondering van het team ICT – geen relatie te hebben tot de arbeidsverhouding. In 2017 zal een training aan alle medewerkers van de afdeling beheer worden gegeven om beter te leren omgaan met werkbelasting.

Ten aanzien van de interne budgetten vindt voorafgaand aan het boekjaar besluitvorming plaats door het managementteam van de GGD. Dit binnen het financiële kader van de vastgestelde begroting en binnen de grenzen van rechtmatigheid. De voortgang van de dienstverlening en van de projecten van de afdeling beheer wordt bewaakt in het maandelijkse afdelingsoverleg beheer en in de maandelijkse managementrapportage (marap) aan het Managementteam van de GGD. In deze maandelijkse besprekingen wordt ook besloten over eventueel tussentijdse aanpassingen in de dienstverlening en/of in de projecten.

In 2016 is de focus van het kwaliteitssysteem meer komen te liggen op informatiebeveiliging. De vereisten voor informatiebeveiliging zijn verankerd in regelingen op nationaal en Europees niveau. Er is een start gemaakt met het toepassen van NEN7510, allereerst met het doel dat de Regionale Ambulance Voorziening zich hiervoor in 2017 certificeert en dat de norm daarna voor de gehele GGD van toepassing wordt. Ook is, met het oog op aangekondigde wettelijke verplichting, in 2016 de taak van "functionaris gegevensbescherming" toegewezen aan een medewerker van het team ICT.

Uit een in 2015 gestart organisatieontwikkelingstraject voor het team ICT&DIV is in 2016 gebleken dat de kennis en kunde van het team is achtergebleven bij de sterk gewijzigde vereisten. In de loop van het jaar heeft dit geleid tot het vertrek van 3 medewerkers van het team tot een extra inhuur van externe personele capaciteit en tot hogere kosten. Het is de bedoeling dat deze kostenoverschrijding in 2017 wordt teruggebracht na het aantrekken van 1 of 2 nieuwe medewerkers.

Tenminste tweemaal per jaar – in het voorjaar en in het najaar – wordt het niveau van gerealiseerde lasten van de afdeling beheer (en van de GGD als geheel) tussentijds gerapporteerd in een bestuursrapportage (burap) aan het bestuur van de GGD. Voor zover nodig worden niet in de vastgestelde begroting noodzakelijke meerkosten ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur. Met name in verband met de kostenoverschrijding ICT en in verband met de eenmalige kosten van het zogenaamde Individuele Keuzebudget (IKZ) is melding gedaan.

In voorbereiding op de integratie van de Jeugdgezondheidszorg Almere is door de GGD en de Zorggroep Almere (ZGA) gezamenlijk een subsidieaanvraag gedaan voor boekjaar 2017. De extra financiële middelen vanuit deze subsidie zullen door de GGD als plustaak worden ingeboekt terwijl de GGD bovendien namens ZGA subsidie aanvraagt. Ook zal sprake zijn van een samenwerking tussen GGD en ZGA voor wat betreft de ondersteunende functies. In juridische zin is het de bedoeling dat in 2017 de activiteiten van JGZ Almere worden geborgd vanuit de coöperatie. De in 2016 geaccordeerde nieuwe tekst van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Flevoland voorziet in de mogelijkheid tot het deelnemen aan een coöperatie. Bestuurlijk is uitvoerig stilgestaan bij de consequenties en risico's van deze extra plustaak.

4.5 Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeenschappelijke regeling een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement, dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (artikel 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

De GGD Flevoland is verbonden met de Veiligheidsregio Flevoland.

De uitvoering van de GHOR is in de multidisciplinaire structuur de verantwoordelijkheid van de GR Veiligheidsregio Flevoland. De GHOR is een onderdeel van de GGD Flevoland.

De deelnemende gemeenten hebben in de doelstellingen opgenomen de Rampen en incidentbestrijding professioneel en in samenwerking met alle ketenpartners gestalte te geven.

Deze organisatie voldoet aan het kenmerk van verbonden partij door het financiële belang welke beide gemeenschappelijke regelingen met elkaar hebben. Er is sprake van een uitvoering van werkzaamheden in opdracht van de Veiligheidsregio, waarbij deze zich verplicht de overeengekomen betalingen daarvoor te voldoen.

Het bestuurlijk belang is aanwezig doordat de directeur publieke gezondheid namens de GHOR zitting heeft in het bestuur van de veiligheidsregio.

Er is geen sprake van zorgelijke financiële of bestuurlijke situaties welke risico's inhouden.

4.6 Rechtmatigheid

GGD Flevoland werkt naar aanleiding van het Controleprotocol Rechtmatigheid. Dit, met de voorgeschreven bijlagen, wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur.

De dienst maakt inzichtelijk hoe zij in de administratieve organisatie, de daaraan gekoppelde maatregelen van interne controle (samen AO/IB), werkprocessen en werkinstructies de naleving van wet- en regelgeving hebben gewaarborgd. Met andere woorden: hoe zijn de bepalingen van een wet of regel vertaald naar de AO/IB en/of werkprocessen, werkinstructies.

Als onderdeel van de AO/IB, zijn naast het vastgestelde controleprotocol van de in de bijlage genoemde wetten en regels per wet of regel de volgende onderdelen vastgelegd:

- a: Post van de jaarrekening. Hier is aangegeven in welke post van de jaarrekening de wet of regel tot uitdrukking komt.
- b: Welke activiteiten de dienst onderneemt om invulling te geven aan de uitvoering van de wet of regel en welke werkprocessen daarop betrekking hebben.
- c: Waar in de AO/IB de processen zijn vastgelegd, wat en waar de dienst vastlegt en welke maatregelen van interne controle zijn genomen.

De vastgestelde situatie is een vertrekpunt, waarvan kan worden gesteld dat het een voortdurende aandacht, bijstelling en verfijning vereist. Jaarlijks wordt dit protocol op basis hiervan bijgesteld en aangevuld.

Naar aanleiding van het controleprotocol en de inventarisatie van wet en regelgeving is de interne organisatie aangepast, waarbij de vastlegging van de gegevens voor de rechtmatigheidscontrole periodiek is verankerd.

De bestuursrapportages geven voor de begrotingsrechtmatigheid, overeenkomstig de grenzen van onzekerheden en fouten, de verklaring waarbij het bestuur kan instemmen met eventuele geconstateerde afwijkingen.

Na de bestuursrapportages is deze paragraaf van de jaarrekening nog resterend om eventuele geconstateerde afwijkingen te melden en, indien materieel, te laten autoriseren door het bestuur. Hier wordt de volgende template voor gebruikt:

Overzicht begrotingsonrechtmatigheden

	vastgestelde begroting jaarrekening	verschil	t.m. augustus gerapporteerd aan bestuur	nog te autoriseren
<u>Programma Algemene dienst:</u>				
	6.549.012	7.871.452	1.322.440	821.843
	-6.449.012	-7.124.735	-675.723	-283.529
			646.717	538.314
				108.403

Gerapporteerd in Burap tm augustus € 545.000 verwacht negatief resultaat uit bedrijfsvoering en kosten als gevolg van het IKB (Individueel Keuze Budget) meegenomen. € 92.000

Programma Gezondheid

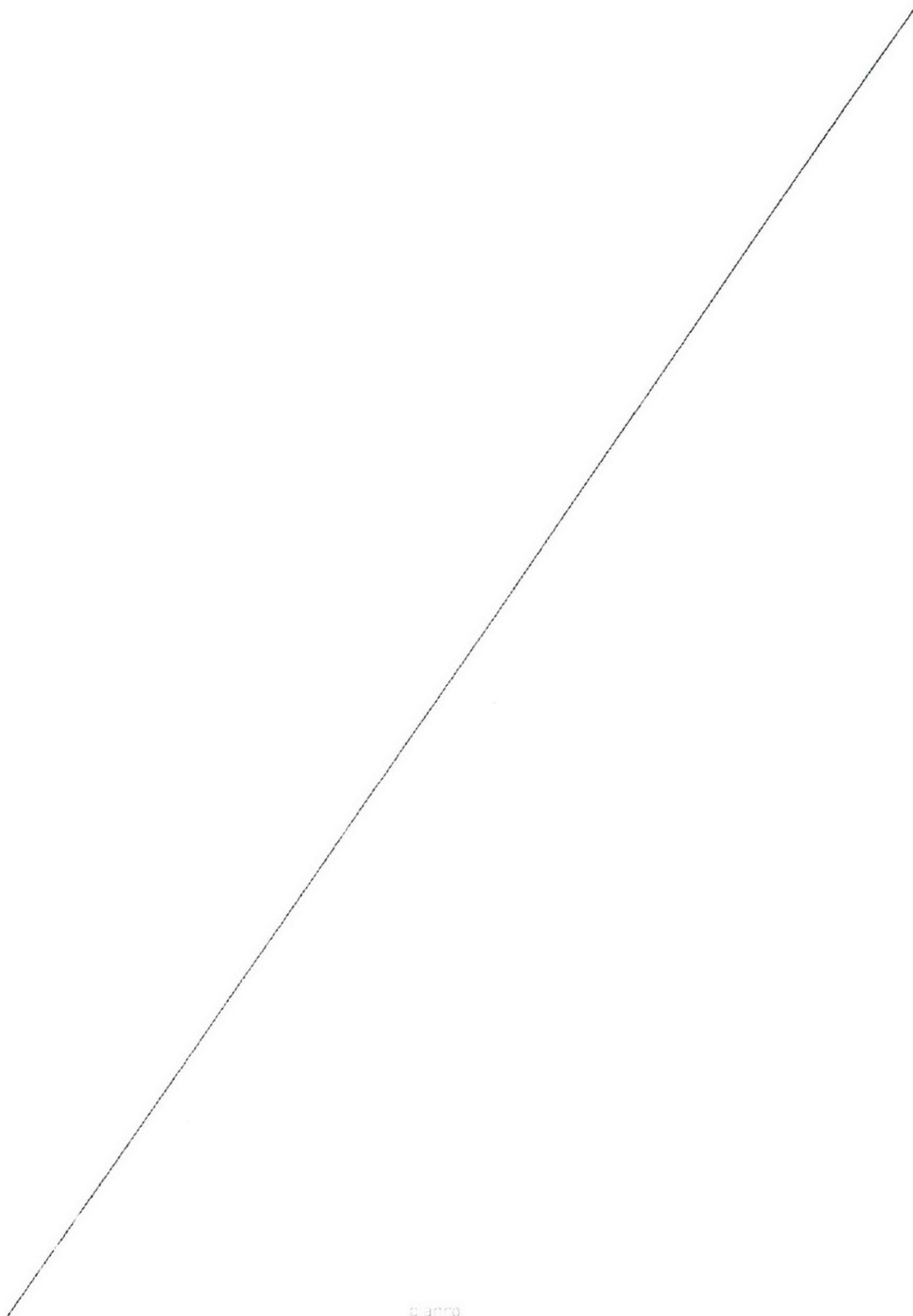
12.938.094	15.944.737	3.006.643	2.294.424	712.219
-12.938.094	-15.984.176	-3.046.082	-2.340.905	-705.177
		-39.439	-46.481	7.042

De hogere lasten zijn gecompenseerd met meeropbrengsten. Kosten IKB als inschatting meegenomen. Daarnaast meevallers als vrijval voorziening logopedie, extra inzet MRU t.b.v. asielzoekers en statushouders. In de kosten is de terugbetaling vrijval voorziening logopedie 2015 opgenomen.

Programma Veiligheid

15.565.536	16.472.999	907.463	932.187	-24.724
-15.565.536	-16.886.350	-1.320.814	-1.070.297	-250.517
		-413.351	-138.110	-275.241

Hogere incidentele opbrengst Ambulancehulpverlening: Nacalculatie en afrekening over voorgaande jaren. Kosten IKB voor de afdeling GHOR meegenomen.

plano

5.1 Balans per 31 december 2016

Vaste activa

Investerings met een economisch nut

31-dec-16 €	31-dec-15 €
7.549.537	8.342.781
7.549.537	8.342.781

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jr

Vorderingen op openbare lichamen
Uitzettingen in 's Rijks schatkist
Overige vorderingen
Overige uitzettingen

31-dec-16 €		31-dec-15 €	
725.974		209.646	
4.423.556		4.383.107	
2.038.040		2.135.037	
-		-	
	7.187.570		6.727.790
155.180		222.301	
	155.180		222.301
355.022		12.745	
236.435		355.890	
242.699		201.942	
	834.157		570.578
	8.176.907		7.520.669

Totaal Generaal

15.726.444

15.863.450

FIN

VOOR WAARMERKINGS
DOEL EINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs

Behorend bij verklaring
afgegeven d.d. 11/11/12

Passiva**Vaste Passiva**Eigen vermogen

Algemene reserve

Bestemmingsreserves

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

VoorzieningenVoorzieningen voor verplichtingen/
verliezen/risico's

Egalisatievoorzieningen

Van derden verkregen middelen die
specifiek besteed moeten wordenVaste schulden met rentetypische looptijd
> 1 jrOnderhandse leningen
van binnenlandse banken**Totaal vaste passiva**

	31-dec-16 €	31-dec-15 €
Algemene reserve	2.604.549	2.212.413
Bestemmingsreserves	3.834.649	3.327.487
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-293.943	899.299
	6.145.256	6.439.199
Voorzieningen voor verplichtingen/ verliezen/risico's	115.376	262.844
Egalisatievoorzieningen	458.521	584.017
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	243.869	329.909
	817.766	1.176.770
Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jr	2.847.078	3.360.436
Totaal vaste passiva	9.810.101	10.976.405

Vlottende passiva Netto vlottende schulden
met rentetypische looptijd < 1jr
Overige schuldenOverlopende passivaVooruit ontvangen voorschotbedragen
overheidslichamen
Vooruitontvangen bedragen
Nog te betalen bedragen**Totaal vlottende passiva**

	31-dec-16 €	31-dec-15 €
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1jr	2.362.002	2.627.893
Overige schulden		
Overlopende passiva		
Vooruit ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	75.212	161.547
Vooruitontvangen bedragen	1.820.833	504.204
Nog te betalen bedragen	1.658.297	1.593.401
	3.554.342	2.259.152
Totaal vlottende passiva	5.916.344	4.887.045

Totaal Generaal**15.726.444****15.863.450**

FIN

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEN
Verstegen accountants
en adviseurs
Behorend bij verklaring
afgegeven d.d. 6/4/17

5.2 Overzicht van baten en lasten 2016

	Begroting 2016	Realisatie 2016	verschil
	€	€	
Overzicht van baten en lasten totaal GGD			
Lastenrekeningen	35.052.641	40.289.188	5.236.547
Doorberekende lasten aan afdelingen	-4.578.809	-4.538.452	40.357
Baten taken gemeenschappelijke regeling	-7.093.143	-7.093.143	0
Baten taken pluspakket gemeenten	-4.427.015	-5.876.561	-1.449.546
Baten markttaken en subsidies	-18.853.674	-22.487.105	-3.633.431
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	100.000	293.927	193.927
Werkelijke toevoeging /onttrekking aan reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	100.000	293.927	
	tekort	tekort	

Overzicht van baten en lasten Alg. Dienst

Lastenrekeningen	6.549.012	7.871.452	1.322.440
Doorberekende lasten aan afdelingen	-4.578.809	-4.538.452	40.357
Baten taken gemeenschappelijke regeling	-1.539.736	-1.539.735	1
Baten taken pluspakket gemeenten	-64.056	-179.636	-115.580
Baten markttaken en subsidies	-266.411	-866.912	-600.501
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	100.000	746.717	646.717
Werkelijke toevoeging /onttrekking aan reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	100.000	746.717	
	tekort	tekort	

Overzicht van baten en lasten Gezondheid: AGZ en JGZ

Lastenrekeningen	12.938.094	15.944.737	3.006.643
Baten taken gemeenschappelijke regeling	-5.470.249	-5.470.249	0
Baten taken pluspakket gemeenten	-4.362.960	-5.696.925	-1.333.965
Baten markttaken en subsidies	-3.104.885	-4.817.002	-1.712.117
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-0	-39.439	-39.439
Werkelijke toevoeging /onttrekking aan reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-0	-39.439	
		overschot	

Overzicht van baten en lasten AHV, MKA/MKB en GHOR

Lastenrekeningen	15.565.536	16.472.999	907.463
Baten taken gemeenschappelijke regeling	-83.159	-83.159	0
Baten taken pluspakket gemeenten	-	-	-
Baten markttaken en subsidies	-15.482.377	-16.803.191	-1.320.814
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-	-413.351	-413.351
Werkelijke toevoeging /onttrekking aan reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	-413.351	
		overschot	

Onder 3, programmaverantwoording, zijn de verschillen nader geanalyseerd.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

5.3.1 Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

5.3.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische lasten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

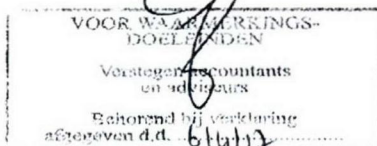
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidslasten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidslasten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Met de deelnemende gemeenten bestaat een systeem van budgetfinanciering. Het exploitatie-resultaat van de GGD Flevoland bestaat uit het verschil tussen baten en lasten van zowel gemeentelijke als plus- en markttaken. Het grootste deel van de gemeentelijke taken wordt uitgevoerd in het kader van de Wet Publieke Gezondheid (WPG).

Voor de uitvoering van de wet Normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT. Afwijkende behandeling interim medewerkers, niet zijnde topfunctionarissen:

De instelling heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid die het besluit van 12 maart 2014 van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geeft inzake de volledige openbaarmaking van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen. Op basis van dat besluit hoeft de instelling niet te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de Aanpassingswet WNT.

5.3.3 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met de eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggedenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Voor de afschrijvingstermijnen van de materiële vaste activa worden de onderstaande termijnen gebruikt:

<u>Activa</u>	<u>termijn</u>
<u>bedrijfsgebouwen</u>	
Gebouwen	20 tot 40 jaar
Verbouwingen	25 jaar
Inrichtingen gebouwen	2,5 tot 25 jaar
<u>vervoermiddelen</u>	
Mobiele röntgen, ambulances en auto's	5 tot 7 jaar
<u>machines apparaten en installaties</u>	
Gebouw gebonden installaties	20 jaar
Verbindingsnetwerk, communicatie, instrumenten	10 jaar
Automatiseringsnetwerk, software en apparatuur	3 tot 5 jaar
<u>overige mat vaste activa (meubilair / inrichting gebouwen)</u>	
Meubilair	15 jaar

Fiscale afschrijving

Met ingang van 2016 is de overheid belastingplichtig. De fiscale afschrijftermijnen wijken af van de bedrijfseconomisch gehanteerde. Voor de aangifte vennootschapsbelasting zijn de termijnen:

Gebouwen	50% afschrijven over een periode van 30 jaar
Alle overige activa	5 jaar

5.3.4 Vlottende activa

5.3.4.1 Uitzettingen rentetypische looptijd <1jr

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Oninbaarheid van vorderingen heeft o.a. betrekking op de al dan niet voldoende verzekerde clientèle van de RAV (Regionale Ambulance Voorziening). Binnen de NZa regelgeving is een tarief gefinancierd budget toegewezen ter dekking van noodzakelijk te maken lasten van incasso. Het risico van oninbaarheid wordt afgedekt middels een voorziening dubieuze debiteuren. Deze voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

5.3.4.2 Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

5.3.5 Vaste passiva

5.3.5.1 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

5.3.5.2 Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

5.3.6 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

5.3.7 Baten en lasten

De baten zijn voor wat betreft het budget aanvaardbare kosten of daarmee gelijk te stellen middelen berekend aan de hand van de voorschriften voor de bekostiging / subsidiëring, dan wel voor wat betreft de overige opbrengsten gebaseerd op het gefactureerde of doorberekende bedrag voor geleverde goederen of diensten. Baten en lasten uit voorgaande boekjaren (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) die in dit boekjaar zijn geconstateerd zijn aan dit boekjaar toegerekend. De rechten en verplichtingen uit hoofde van meerjarige financiële contracten, zoals huurcontracten e.d. worden niet in de balans geactiveerd of gepasseerd. De lasten die hieruit voortvloeien worden onder de bedrijfslasten verantwoord.

De baten en de lasten van de algemene dienst van de GGD worden geboekt op de kostenplaatsen Huisvesting, ICT, Financien, Directie, B&O en Facilitair bedrijf. De doorbelasting naar de afdelingen welke de diensten afnemen, verlopen volgens een vastgelegde verdeling. De algemene dienst wordt gefinancierd door de gemeenten, de provincie en door externe partijen.

Voor de RAV onderdelen ambulancehulpverlening en de meldkamer ambulancevervoer wordt het verschil tussen de werkelijke lasten en het afgesproken budget aanvaardbare kosten, via de reserve aanvaardbare kosten gemuteerd. Deze reserve heeft het karakter van een egalisatiefonds, bedoeld om tekorten en overschotten tussen boekjaren te vereffenen.

Per 1 januari 2014 is de NZa overgegaan op een nieuw financieringssysteem. Het compenseren via de tarieven en het boeken daarvan op de balansrekening is losgelaten. Er is een vast landelijk tarief voor de soorten ambulancevervoer en de MKA meldingen.

5.3.8 Incidentele baten en lasten

Volgens BBV artikelen 19 en 23 is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Wij dekken de incidentele lasten zoveel als mogelijk met incidentele baten. Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de "notitie incidentele baten en lasten" (gepubliceerd door de commissie BBV in januari 2012) als handreiking gebruikt.

We hebben deze standpunten als volgt in de jaarrekening verwerkt:

- het gaat om 'eenmalige zaken' en daarbij vooral de uitschieters.
- Als het bestaand structureel beleid binnen een termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten binnen het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt.
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings) reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten.
- Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een besluit en/of een beschikking klasseren we als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar.

5.4 Toelichting op de balans

5.4.1 Materiele vaste activa (per 31-12-2016)

	Aanschaf- waarde	Cumulatieve afschrijving	Boekwaarde
0 Gronden & Terreinen	394.498	-	394.498
1 Bedrijfsgebouwen	5.029.227	2.669.034	2.360.193
2 Vervoermiddelen	2.364.708	1.131.793	1.232.915
3 Machines, apparaten, installaties	5.568.333	2.534.692	3.033.641
4 Overige materieel vaste activa	1.192.509	664.217	528.292
Niet gereedgemelde investeringen	-0	-	-0
	14.549.275	6.999.736	7.549.539

Samenvatting van de mutaties in 2016 in de boekwaarde:

	Boekwaarde 1-1-2016	Investe- ringen	Desinves- tering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2016
0 Gronden & Terreinen	394.498	-	-	-	394.498
1 Bedrijfsgebouwen	2.520.193	18.510	-	178.510	2.360.193
2 Vervoermiddelen	1.543.600	148.256	4.075	454.866	1.232.915
3 Machines, apparaten, installaties	3.249.767	996.287	-	1.212.413	3.033.641
4 Overige materieel vaste activa	589.515	36.494	-	97.717	528.292
Niet gereedgemelde investeringen	45.209	-45.209	-	-	-0
	8.342.782	1.154.338	4.075	1.943.506	7.549.539

De post "niet gereedgemelde investeringen" bestaat uit boekingen op aangegane verplichtingen voor activa die nog niet in gebruik genomen zijn.

5.4.1.1 Materiele vaste activa: Belangrijkste investeringen in boekjaar

Er zijn in 2016 twee Volkswagens Touran voor de GHOR en drie Volkswagens Golf voor de RAV aangeschaft. Ook zijn de Toughbook computers vervangen bij de RAV.

Verder is de eerste elektrische Stryker brancard aangeschaft; in 2017 worden er nog 7 aangeschaft.

Op ICT gebied is er geïnvesteerd in software en informatie en communicatie apparatuur, verder is er een nieuwe HP Server geplaatst.

5.4.1.2 Materiele vaste activa: Nadere toelichting op afwijking van reguliere afschrijftermijnen

Onzekerheid over het aanhouden van de grote stroom vluchtelingen ten behoeve waarvan geïnvesteerd is in röntgenapparatuur heeft geleid tot een versnelde afschrijving uit de inkomsten die daar direct tegenover hebben gestaan. Dit om toekomstig risico van niet gedekte afschrijvingskosten te vermijden.

De sobere verbouwing van de Noorderwagenstraat ten behoeve van het nieuwe werken verlengt de de levensduur van het gebouw niet. Er is hier uitgegaan van een verwachte afschrijftermijn van tien jaar voor deze aanpassingen.

Vlottende activa

5.4.2 Uitzettingen rentetypische looptijd <1jr

5.4.2.1 Vorderingen openbare lichamen

	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
Overige vorderingen op openbare lichamen	725.974	209.646
	-	
	725.974	209.646

5.4.2.2 Uitzettingen in s'Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar

	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
Uitzettingen schatkistbankieren	4.423.556	4.383.107
	4.423.556	4.383.107
Drempelbedrag begrotingsjaar	262.895	
totaal van middelen buiten 's Rijks schatkist gehouden		
kwartaal 1 gemiddeld	13.931	38.611
kwartaal 2 gemiddeld	12.115	37.393
kwartaal 3 gemiddeld	23.389	17.804
kwartaal 4 gemiddeld	16.532	17.007

De bedragen liggen conform regelgeving onder het drempelbedrag.

5.4.2.3 Overige vorderingen

	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
Debiteuren	2.109.486	2.202.384
Voorziening dubieuze debiteuren	-71.446	-67.347
Overig	-	0
Totaal overige vorderingen	2.038.040	2.135.037

5.4.3 Liquide middelen

De banksaldi staan ter beschikking van GGD Flevoland. Er is een kort-kredietfaciliteit bij de n.v. Bank Nederlandse Gemeenten van € 385.000. Ultimo 2016 zijn er geen opgenomen kasgeldleningen.

5.4.4 Overlopende activa

	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
Te splitsen in :		
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidsschikamen	355.022	12.745
Vooruitbetaalde bedragen	236.435	355.890
Nog te ontvangen bedragen	242.699	201.942
	834.156	570.577

5.4.4.1 Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidsschikamen

Verloopoverzicht	ontvangen		besteed toevoegingen	
	2015		2016	
Almere		3.944.810	4.097.009	152.199
Dronten				0
NOP	12.745	12.745	0	0
Urk		117.796	120.617	2.821
Zeewolde				0
Provincie		18.724	18.724	0
Ministerie van VWS		883.228	1.083.230	200.002
Totaal	12.745	4.977.303	5.319.580	355.022

De bedragen in dit overzicht betreffen voornamelijk het geldverkeer inzake projecten.

	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
5.4.4.2 Vooruitbetaalde bedragen		
Onderhoud / licenties	106.798	164.239
Vooruitbet. verzekeringspremies	46.751	106.261
Vooruitbet. contributie /abonnementen	9.482	47.921
Vooruitbetaalde huur	65.162	18.131
Opleidingen	3.840	15.574
Overig	4.402	3.764
Totaal vooruitbetaalde bedragen	236.435	355.890

	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
5.4.4.3 Nog te ontvangen bedragen		
Nog te ontvangen bedragen	21.296	31.128
Nog te ontvangen schades	5.946	10.149
Waarborgsommen huur	5.527	12.696
RIVM entgelden	8.801	10.000
BPM	10.522	0
Wia Uitkering arts	0	39.031
TB plus/HBV campagne	10.000	31.789
PGA afrekening december	19.237	35.107
Voorschotten PC-privé/ Fietsenplan	6.165	17.517
Statushouders	136.497	
Opleidingen	18.709	14.525
Totaal overige overlopende activa	242.699	201.942

Voorschotten PC-privé en fietsenplan worden via salarisinhoudingen teruggevorderd op personeelsleden die gebruik maken van deze regeling.

Passiva

Eigen vermogen

5.4.5 Reserves na resultaatbestemming

	31-dec-15	Resultaatbestemming		31-dec-16
		-	+	
2015	2015	2015		
Algemene reserve	2.212.413	878.770	1.270.906	2.604.548
Bestemmingsreserves	3.327.487	381.208	888.370	3.834.649
Totaal reserves	5.539.899	1.259.978	2.159.276	6.439.197
Gerealiseerd resultaat				-293.943

Eigen vermogen 6.145.255

5.4.5.1 Specificatie verloop bestemmingsreserves

	31-dec-15	Resultaatbestemming		31-dec-16
		-	+	
2015	2015	2015		
Reserve samenwerking Gooi & Vecht	31.175	31.175	-	-
Reserve aanvaardbare kosten RAV	2.362.206	234.859	400.909	2.528.256
Reserve V.D.W.S.	50.275	45.375	350.000	354.900
Reserve wachtgeld TBC	307.520	-	2.163	309.683
Reserve nog af te ronden projecten	-	-	74.609	74.609
Reserve vakantierechten medewerkers	576.311	69.799	60.689	567.201
	3.327.487	381.208	888.370	3.834.649

Op grond van het BBV zijn de reserves verdeeld in een Algemene reserve en bestemmingsreserves.

Aan de reserves wordt geen rente toegerekend.

De reservemutaties betreffen het resultaat van boekjaar 2015 welke in 2016 overeenkomstig de vastgestelde resultaatbestemming d.d. 23 juni 2016 zijn verwerkt.

Als onderdeel van de weerstandscapaciteit is de Algemene Reserve vrij aan te wenden voor het opvangen van jaarrekeningtekorten en het afdekken van risico's in algemene zin waar geen voorziening of reserve voor is gevormd. Enkele van deze risico's zijn beschreven in paragraaf 4.1 weerstandsvermogen.

Hieronder volgt een toelichting per bestemmingsreserve.

5.4.5.2 Nadere toelichting op de bestemmingsreserves

Reserve samenwerking Gooi & Vecht

De reserve is vervallen en is gebruikt voor het uitvoeren van gezamenlijke projecten welke het gevolg waren van beoogde intensieve samenwerking.

Reserve aanvaardbare kosten RAV

Het overschot of tekort op het budgetdeel van de financiering van Regionale Ambulance Voorziening wordt toegevoegd of onttrokken aan deze reserve.

Reserve V.D.W.S (Verbinden Doen We Samen)

Deze reserve is bedoeld voor vernieuwende activiteiten vanuit het thema "GGD op reis".

Een bestedingsvoorstel wordt in het voorjaar 2017 in het bestuur geagendeerd.

Reserve wachtgeld TBC

In het contract is opgenomen dat het resultaat uit het eerste 5 jarig contract met de Centrale Opvang Asielzoekers de bestemming heeft om aan eventuele WW verplichtingen te kunnen voldoen.

Voor het PI contract zijn we MRU toeleverancier naar GGD Nederland.

Hier is een opbouw van wachtgeld vastgelegd welke aan de reserve wordt gedoteerd.

Voor de overgebleven TBC contracten wordt de hoogte van deze reserve als toereikend beschouwd.

5.4.5.2 Nadere toelichting op de bestemmingsreserves (vervolg)

Reserve nog af te ronden projecten

Projecten waar de opdracht voor gegeven is in een boekjaar, maar waarbij de uitvoering over de jaargrens heen gaat, worden voor dat resterende deel op deze reserve geplaatst.

Reserve vakantierechten medewerkers

Het BBV schrijft voor dat alle personele verplichtingen van jaarlijks vergelijkbaar volume niet langer als verplichting mogen worden verantwoord in de jaarrekening. Omdat er juridisch gesproken sprake is van een afdwingbare verplichting is deze last als bestemmingsreserve opgenomen.

Vreemd vermogen

	31-dec-15	onttrekking/vrijval 2016	dotatie 2016	31-dec-16
5.4.6 Voorzieningen				
Voorz. verplichtingen/verliezen/risico's vrijval 2016	262.845	79.665 67.803	-	115.376
Onderhoudsegalisatievoorzieningen vrijval 2016	584.016	116.950 73.545	65.000	458.521
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	329.909	86.040	-	243.869
Totaal voorzieningen	1.176.770	424.004	65.000	817.766

5.4.6.1 Nadere toelichting op de voorzieningen

Voorz. verplichtingen/verliezen/risico's

Voorziening rechtspositionele consequenties

Er zijn enige arbeidsvoorwaardelijke gevolgen ten laste van deze voorziening gebracht.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Voorziening gebouwen

De onderhoudsegalisatievoorziening voor groot onderhoud wordt gedoteerd op basis van het lange termijn onderhoudsplan. De werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van deze voorziening gebracht. Onder punt 4.2 is een nadere specificatie van het verloop vermeld.

Voorziening onderhoud ambulances

Voor vier ambulances is geen ROB afgesloten met de leverancier. Hiervoor werd op kilometerbasis een onderhoudsfonds gevormd en de lasten werden daaraan onttrokken. Maximale dotatie was 20.000 per ambulance. De voorziening is ontstaan bij de overgang van Chevrolet naar Mercedes. op basis van de onderhoudshistorie tot dan. Voor de nieuwe Mercedes ambulances is gebleken dat het onderhoud beneden het gedoteerde bedrag is gebleven en opgevangen kan worden in de normale exploitatie. De opgebouwde voorziening zal vrijvallen.

Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Voorziening Autopulse

De hartmassageapparatuur "Autopulse" is aangeschaft met toestemming van de zorgverzekeraars.

Voor de financiering van de lasten, welke zich over 5 boekjaren uitstrekken, is uit de reserve aanvaardbare kosten in 2014 een voorziening gevormd.

2016 is het tweede jaar waarin de lasten onttrokken zijn uit deze voorziening.

Schulden

5.4.7 Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

	31-dec-15	Vermeerdering 2016	aflossing 2016	31-dec-16
Onderhandse leningen binnenlandse banken	3.360.436	0	-513.358	2.847.078
De rentelast voor 2016 bedroeg		90.511		
De oorspronkelijke hoofdsom van de leningen bedroeg:		8.578.861		

Flottende passiva

5.4.8 Netto flottende schulden met rentetypische looptijd <1 jr.

De overige schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
Crediteuren	953.732	1.431.074
Loonbelasting december	1.073.293	1.063.766
NZa/ te verrekenen Zorgverzekeraars	328.977	133.053
Voorlopige Vennootschapsbelasting (VPB)	6.000	0
	<u>2.362.002</u>	<u>2.627.893</u>

Nadere specificatie NZa / te verrekenen Zorgverzekeraars:

Per 1 januari 2014 is de financierings systematiek van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) gewijzigd. De steeds wijzigende tarieven per regio en per periode zijn vervangen door een vast landelijk jaartarief voor alle Regionale Ambulancevoorzieningen.

Het aanvaardbare kostenbudget wordt vastgesteld in overleg met NZa, Zorgverzekeraar en de eigen dienst. Het landelijke vastgestelde tarief is voor onze dienst niet voldoende om het toegekende budget te dekken. Het verschil tussen toegekend budget en de verwachte opbrengst wordt gefinancierd door de zorgverzekeraars (d.m.v. verrekenbedragen) op basis van de omzet vorig jaar. Door middel van nacalculatie op basis van de werkelijke opbrengst vindt afrekening plaats.

Afrekening te verrekenen met Zorgverzekeraars op basis beschikking NZa t/m 2015	-61.828
Voorlopige verrekening met Zorgverzekeraars 2016	390.804
Totaal te verrekenen Zorgverzekeraars	<u>328.976</u>

* De specificatie van de voorlopige afrekening is als volgt:

	2016
Wettelijk budget aanvaardbare kosten RAV Flevoland	12.444.835
Gerealiseerde opbrengst RAV (incl. verrekenbedragen Zorgverzekeraars)	12.444.835
Te verrekenen met NZa	<u>-</u>

Nadere toelichting Vennootschapsbelasting:

Over 2016 moet door GGD Flevoland aangifte worden gedaan van Vennootschapsbelasting over de activiteiten die landelijk zijn afgestemd in de werkgroep SVLO van het ministerie van Financiën. Aan de belastingdienst is bevestigd dat we over 2016 aangifte gaan doen. Nog niet helder is de VPB duiding van de Ambulancedienst. In de aangifte zal gemotiveerd worden aangegeven hoe we daar op grond van feiten en omstandigheden mee omgaan.

5.4.9 Overlopende passiva

Te splitsen in :	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
Vooruit ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	75.212	161.547
Nog te betalen bedragen	1.658.297	1.593.401
Vooruitontvangen bedragen	1.820.832	504.204
	3.554.342	2.259.152

5.4.9.1 Vooruit ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

verloopoverzicht	Ontvangen			
	2015	(Toevoegingen)	Vrijgevallen	2016
Almere	22.166	0	22.166	0
Dronten	43.027	429.049	453.922	18.154
Lelystad	37.409	492.339	496.238	33.510
NOP	0	350.209	349.956	253
Urk	1.643	0	1.643	0
Zeewolde	23.973	191.508	192.185	23.296
Ministerie van VWS	33.330	0	33.330	0
Totaal	161.547	1.463.105	1.549.440	75.212

De bedragen in dit overzicht betreffen voornamelijk het geldverkeer van projecten en de FLO regeling.

5.4.9.2 Nog te betalen	Boekwaarde per	
	31-dec-16	31-dec-15
Nog te betalen lasten	321.806	30.194
Projecten NH/Flev	-	3.359
Netto salarissen	-	27.777
Visser inzake slottermijn ambulances	-	40.854
Bijdr. Bestemmingsreserve verz. Zorg	-	22.155
Nog te betalen rente	70.739	74.822
ROB contracten RAV ambulances	-	7.387
Voorl. Afrekening Politie /Meldkamer	-	244.322
Boekje OGGZ	-	19.388
ORT en overwerk over vakantiedagen cf CAO	-	327.738
Laboratoriumonderzoeken SOA	90.000	10.149
IKB vakgeld juni t/m december	461.624	-
Energienota Gordiaandreef	10.589	-
PLB rechten / plus-min uren	645.948	535.533
Voorl. afrekening gemene rekeningen VRF	57.591	201.368
Lasten inleen	-	48.355
Totaal nog te betalen	1.658.297	1.593.401

5.4.9.3 Vooruitontvangen bedragen

Vooruitontvangen bedragen 2016	1.820.832	504.204
--------------------------------	-----------	---------

5.4.10 Niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen

Langlopende financiële verplichtingen

Naam contract	looptijd	eind/ opzeg	jaarbedrag
<u>Huur Panden</u>			
Huur Chroomstraat Lelystad	verlengper. 5 jr	31-10-2018	10.000
Huur Ambulancepost brandweerkazerne Lelystad	onbepaald	30-9-2017	92.500
Huur Ambulancepost brandweerkazerne Dronten	verlengper. 5 jr	14-4-2019	79.000
Huur Gezondheidscentrum Dok op Urk	verlengper. 1 jr	31-12-2017	15.700
Huur Kometenlaan Emmeloord	onbepaald	jaarlijks	31.500
Huur Apolloweg Lelystad	verlengper. 2 jr	30-11-2017	14.000
Huur Pyramide Zeewolde	verlengper. 1 jr	31-3-2018	13.000
Huur Meldkamer de Doelen Lelystad	verlengper. 1 jr	1-4-2017	65.700
Huur WTC Alnovum Almere	verlengper. 1 jr	1-4-2017	1.250
<u>Overige financiële verplichtingen</u>			
Leaseauto's (autopool)	4 jaar	01-04-2017	21.000
Kopieermachines Canon Nederland	verlenging per jaar	juni 2021	15.000

Niet in de balans opgenomen latente verplichtingen

Er zijn geen latente verplichtingen.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

5.5.1 Incidentele lasten en baten per programma

Incidentele mutaties	Begroting 2016		Realisatie 2016	
	baten	lasten	baten	lasten
Algemene dienst				
Certificering NEN 7510				33.706
Inhuur / ziektevervanging servicedeskmedewerkers ICT.				90.000
IKB vakantiegeld 2016 AD				115.911
ABP afrekening voorgaande jaren			8.995	
Inhuur P&O i.v.m. ziektevervangning				41.081
Hogere accountantskosten				88.756
Kosten offertes B&O uitvoering in 2016				42.481
Digitalisering MOA dossiers			87.635	86.930
Gezondheid				
Drukwerk OGGZ boekje cf offerte 2015				19.799
IKB vakantiegeld 2016 AGZ				142.285
IKB vakantiegeld 2016 JGZ				175.439
Ziektevervangning AGZ				29.396
Afrekeningen plustaken Almere voorgaande jaren			66.523	
Frictiekosten JGZ			94.614	94.614
Inzet MRU in Veenhuizen en Budel e.a.			427.612	272.000
Vrijval voorziening frictiekosten logopedie			60.000	220.000
Koppeling LSP-RIVM				34.031
AHV, MKA/MKB en GHOR				
Certificering NEN 7510				33.706
Afrekeningen nacalculatie zorgverzekeraars 2014			232.332	
Vrijvallen voorziening ROB contract Ambu's			73.545	
Implementatie en gebruik dienstwissels Stokhos				48.400
Wijziging toerekening servicedesk			40.000	
Afrekening Politie voorgaande jaren			58.050	
IKB vakantiegeld 2016 GHOR				27.989
Totaal incidentele baten en lasten	0	0	1.149.306	1.596.524

De incidentele baten en lasten betreffen eenmalige zaken die zich maximaal 3 jaar voordoen.
Dit overzicht wordt gebruikt in het bepalen van de structurele exploitatieruimte.
Zie daarvoor het kengetal onder par 4.1.4.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

(vervolg)

5.5.2 WNT (Wet normering topinkomens)

Drs. C. Verdam, Directeur Publieke Gezondheid
sinds 1 januari 2010
Omvang dienstverband: 36 uur
In dienst bij GGD Flevoland sinds 1 jan 2008

	2016	WNT	2015	WNT
Bezoldigingscomponent				
Bruto beloning	120.119		116.702	
Kostenvergoeding	9.926		10.666	
Beloningen betaalbaar op termijn	11.680		11.709	
Totaal directie	141.725	179.000	139.077	178.000

Wethouder R.H.M. Peeters, gemeente Almere
Wethouder J.W. Sparreboom, gemeente Lelystad
Wethouder H.R. Bogaards, gemeente Noordoostpolder
Wethouder P. van Bergen, gemeente Dronten
Wethouder F. Brouwer, gemeente Urk
Wethouder W. Prins, gemeente Zeewolde

	2016	WNT	2015	WNT
Bezoldigingscomponent				
Bruto beloning	onbezoldigd		onbezoldigd	
Kostenvergoeding	onbezoldigd		onbezoldigd	
Beloningen betaalbaar op termijn	onbezoldigd		onbezoldigd	

Totaal bestuur	-	-	-	-
----------------	---	---	---	---

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

(vervolg)

5.5.3 Verdeling bijdrage over de gemeenten

2016	Almere	Dronten	Lelystad	NOP	Urk	Zeewolde	Totaal
Algemene Dienst Publieke Gezondheid	755.236	154.862	292.816	178.259	75.575	82.988	1.539.736
Algemene Dienst Publieke Gezondheid	755.236	154.862	292.816	178.259	75.575	82.988	1.539.736
Gezondheid	2.683.140	550.182	1.040.293	633.304	268.497	294.833	5.470.249
Jeugdgezondheidszorg	1.704.798	349.571	660.976	402.385	170.596	187.329	3.475.655
Algemene Gezondheids Zorg	978.342	200.610	379.318	230.919	97.901	107.504	1.994.593
AHV, MKA/MKB en GHOR	40.789	8.364	15.815	9.627	4.082	4.482	83.159
Ambulancedienst (AHV)	0	0	0	0	0	0	0
MKA / MKB	0	0	0	0	0	0	0
GHOR (GROP)	40.789	8.364	15.815	9.627	4.082	4.482	83.159
Totaal GGD	3.479.165	713.408	1.348.924	821.191	348.153	382.303	7.093.143
rekenaanat inw. *	196.936	40.382	76.355	46.483	19.707	21.640	401.503
Compensabele BTW realisatie	112.789	23.128	43.730	26.622	11.287	12.394	229.948

* De aantallen inwoners zijn gebaseerd op de opgaven van de provincie.

6.0 Bijlagen

6.1 Kosten gemene rekening

Voor de uitvoering van de taken die mede voor de Veiligheidsregio Flevoland uitgevoerd worden wordt dit voor gemene rekening gedaan. Hierover is met de belastingdienst overeenstemming. Het betreft de werkzaamheden voor de GHOR en de gezamenlijke meldkamer voor ambulancedienst (MKA) en brandweer (MKB).

GHOR

De GHOR voert naast de specifieke GHOR taken voor de Veiligheidsregio voor de GGD werkzaamheden uit voor het GGD Rampen Opvang Plan (GROP). De contractueel overeengekomen lastenverdeling voor deze taken is 95% / 5%

		<u>begroting 2016</u>	<u>realisatie 2016</u>
Lasten		1.795.357	1.809.405
Aandeel Veiligheidsregio	95%	1.705.589	1.718.935
Aandeel GGD	5%	89.768	90.470

In de baten is de afrekening van de gemene rekening ad € 26.676 reeds als retourbedrag verwerkt.

Gezamenlijke meldkamer

Met de Veiligheidsregio overeengekomen verdeling van de lasten van de meldkamer bedraagt 47% VRF en 53% GGD.

		<u>begroting 2016</u>	<u>realisatie 2016</u>
Centrale post ambulancedienst	afd. 41	959.428	1.244.272
Meldkamer brandweer	afd. 80	<u>1.117.301</u>	<u>1.140.079</u>
		2.076.729	2.384.351
Aandeel GGD	53%	1.100.666	1.263.706
Aandeel Veiligheidsregio	47%	<u>976.063</u>	<u>1.120.645</u>
		2.076.729	2.384.351

In de baten is de afrekening van de gemene rekening ad € 18.000 reeds als retourbedrag verwerkt.

6.2 Plustaken gemeenten totaaloverzicht

Realisatie

	Centrumgemeente Almere	Almere	Dronten	Lelystad	NOP	Urk	Zeewolde	Totaal
Digitale verwijswijzer		2.640						2.640
Ontwikkeling sociaal portaal			18.800					18.800
Vaccinatiegraad						1.620		1.620
(WBE) JOGG		79.128						79.128
WIZ portaal/O365 JGT				77.448				77.448
Totaal AD	0	81.768	18.800	77.448	0	1.620	0	179.636
Gezondheid: AGZ + JGZ	1.671.748	2.432.160	441.350	454.081	361.893	141.350	194.344	5.696.925
Bemoeizorg, Zorgcoördinatie en zorgmeldingen/JG team/DOEN team		203.106	38.887	133.745	159.684		57.135	592.557
Coördinatie opvoed- en opgroeiondersteuning		0		44.609				44.609
ESAR		31.000						31.000
Sociaal Zorg Team						7.500		7.500
Extra contactmoment adolescenten				5.673				5.673
Extra inzet ZAT		109.490						109.490
Bereikbaarheid Oke punt		83.749						83.749
Intensivering tandzorg						7.240		7.240
Intern ondersteuningsoverleg VO		17.021						17.021
Logopedie		80.600						80.600
Lokale wijkteams		37.160						37.160
Marietje Kessels							41.904	41.904
Medewerkers jeugdhulp		836.914						836.914
Opvoeden Zo/thema's		28.034	976	12.264	1.464	5.856	610	49.204
Overleggen met school en ketenpartners				3.581				3.581
POH			333.564					333.564
Schoolmaatschappelijk werk, preventie & vroeghulp		153.100						153.100
Specialistentafel en verwijzingen jeugdzorg					89.486			89.486
Spreekuren op school				26.206				26.206
Statushouders		72.660	6.228	35.292	11.937	5.709	4.671	136.497
Verzuimproject		52.883	9.949	13.282			1.419	77.533
(Vormgeven) CJG/ontwikkeling transitie/(aanloopkn) integrale JGZ		79.464	4.257	11.084	8.528		56.770	160.103
Frictiekosten JGZ Almere		94.614						94.614
Totaal JGZ	0	1.879.795	393.861	285.736	271.099	26.305	162.509	3.019.305
Centrale toegang	195.456							195.456
Toegangsbeoordeling dak- en thuislozen	60.000							60.000
Toezicht WMO	65.951		2.412	4.560	2.777	1.177	1.293	78.169
Nazorg ex-gedetineerden	188.500	50.000		40.000				278.500
Indicatiestelling Beschermd wonen	443.424							443.424
Brandpuntfunctionaris en procescoördinatie	228.870							228.870
Regisseur sociaal netwerk						91.500		91.500
Sociaal Zorg Team						7.500		7.500
Veiligheidshuis		2.000						2.000
Meldpunt Vangnet en Advies	393.978							393.978
Centrum Seksueel Geweld	95.569							95.569
Inspecties Kinderopvang en peuterspeelzalen		500.365	45.078	123.785	88.018	14.868	30.543	802.655
Totaal AGZ	1.671.748	552.365	47.489	168.345	90.794	115.045	31.835	2.677.621
Totaal GGD	1.671.748	2.513.928	460.150	531.530	361.893	142.970	194.344	5.876.562

6.3 Plustaken gemeenten welke separaat worden verantwoord

Conform subsidieverordeningen en / of -beschikkingen of separate afspraken, worden een aantal subsidies in de jaarrekening verantwoord. De inhoudelijke en (nader gespecificeerde) financiële verantwoordingen zijn / worden ook separaat aan de gemeenten verstrekt.

6.3.1 Gemeente Almere

Kenmerk gemeente Almere: 17935 SA, 18086 SA en 20256 SA

Centrum Seksueel Geweld

Kenmerk gemeente Almere: 21171 SA

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten	100.228	86.876
Overige personeels- en organisatiekosten	31.022	8.693
Totaal kosten	131.250	95.569
Subsidie	131.250	131.250
Resultaat	-	-35.681

Operationeel projectleider ESAR

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	26.350	26.350
Organisatiekosten	4.650	4.650
Totaal kosten	31.000	31.000
Subsidie	31.000	31.000
Resultaat	-	-

Meldpunt Vangnet en Advies

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten	518.302	550.024
Overige personeels- en organisatiekosten	155.490	165.007
Totaal kosten	673.792	715.031
Subsidie:		
Centrum Almere (WMO Rijksmiddelen)	393.978	393.978
Gemeente Almere		9.500
Gemeentelijke bijdrage GGD	271.314	271.314
Derden	8.500	23.558
Totaal opbrengsten	673.792	698.350
Resultaat	-	16.681 tekort

Centrale Toegang Flevoland en Toegangsbeoordeling dak- en thuislozen

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten	192.659	192.658
Overige personeels- en organisatiekosten	62.798	62.798
Totaal kosten	255.456	255.456
Subsidie	255.456	255.456
Resultaat	-	-

6.3.1 Gemeente Almere (vervolg)

Toegangsbepaling Beschermd wonen

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten	341.095	341.095
Overige personeels- en organisatiekosten	102.329	102.329
Totaal kosten	443.424	443.424
Subsidie	443.424	443.424
Resultaat	-	-

Nazorg ex-gedetineerden volwassenen

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten	145.000	145.000
Overige personeels- en organisatiekosten	43.500	43.500
Totaal kosten	188.500	188.500
Subsidie	188.500	188.500
Resultaat	-	-

Nazorg ex-gedetineerden jeugd Almere

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten	38.462	38.462
Overige personeels- en organisatiekosten	11.538	11.538
Totaal kosten	50.000	50.000
Subsidie	50.000	50.000
Resultaat	-	-

Opschalingsmodel Almere

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten	176.054	176.054
Overige personeels- en organisatiekosten	52.816	52.816
Totaal kosten	228.870	228.870
Subsidie	228.870	228.870
Resultaat	-	-

Opvoed- en gezinsondersteuning JGZ

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	519.271	519.271
Overige personeels- en organisatiekosten	91.636	91.636
Totaal kosten	610.907	610.907
Subsidie	610.907	610.907
Resultaat	-	-

6.3.1 Gemeente Almere (vervolg)

Logopedie op Scholen Almere

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	68.510	90.759
Organisatiekosten	12.090	32.194
Totaal kosten	80.600	122.953
Subsidie	80.600	80.600
Overige opbrengsten		39.433
Totaal opbrengsten	80.600	120.033
Resultaat	-	2.920
		tekort

Schoolmaatschappelijk werk

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	130.135	234.946
Organisatiekosten	22.965	76.620
Totaal kosten	153.100	311.566
Subsidie	153.100	153.100
Overige opbrengsten		160.332
Totaal opbrengsten	153.100	313.432
Resultaat	-	-1.866
		overschot

Medewerkers jeugdhulp

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	848.729	737.967
Organisatiekosten	98.947	98.947
Totaal kosten	947.676	836.914
Subsidie:		
Gemeente Almere	947.676	947.676
Medewerker jeugdhulp van gemeente naar GGD, fact.161081		14.100
Mdw jeugdhulp per 1 maart in dienst, terugvordering maanden januari en februari		-124.862
Totaal opbrengsten	947.676	836.914
Resultaat	-	-

Frictiekosten JGZ Almere

94.614

6.3.2 Gemeente Dronten

Plustaken en POH Dronten

Kenmerken gemeente Dronten: U15.021844/MO/SK en U16.008458/MO/SK

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	311.975	298.179
Overige personeels- en organisatiekosten	93.593	89.454
Totaal kosten	405.568	387.633
Subsidie	405.568	405.568
Resultaat	-	-17.935 overschot

6.3.3 Gemeente Lelystad

Plusproducten JGZ

Kenmerken gemeente Lelystad: 0995/00067 en 0995/00368

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	214.258	192.649
Overige personeels- en organisatiekosten	64.277	57.795
Totaal kosten	278.535	250.444
Subsidie	278.535	284.208
Resultaat	-	-33.764 overschot

6.3.4. Gemeente NOP

Plusproducten JGZ

Kenmerk gemeente NOP: 350524

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	199.355	199.355
Overige personeels- en organisatiekosten	59.807	59.807
Totaal kosten	259.162	259.162
Subsidie	259.162	259.162
Resultaat	-	-

6.3.5. Gemeente Urk

Plusproducten JGZ en Deelname Sociaal Team 2016

Kenmerk gemeente Urk: 2016.00603 en 2016.04755

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	19.360	21.846
Overige personeels- en organisatiekosten	5.808	6.554
Totaal kosten	25.168	28.400
Subsidie	25.168	25.168
Resultaat	-	3.232 tekort

Regisseur Sociaal Netwerk Urk 2016

Kenmerk gemeente Urk: 2014/744

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	83.182	83.182
Overige personeels- en organisatiekosten	8.318	8.318
Totaal kosten	91.500	91.500
Subsidie	91.500	91.500
Resultaat	-	-

6.3.6 Gemeente Zeewolde

Plusproducten 2016

Kenmerk gemeente Zeewolde: 15z0006518/16z0004227/16z0008680

	Begroting 2016	Realisatie 2016
Personeelslasten en overige directe (personeels-)kosten	139.243	121.413
Overige personeels- en organisatiekosten	41.773	36.424
BTW MKP Project	12.466	8.800
Totaal kosten	193.482	166.637
Subsidie	193.482	193.482
Resultaat	-	-26.845 overschot

6.4 ASG SISA verantwoording t.b.v. Amsterdam als coördinerende GGD

Kenmerk : subsidieregeling publieke gezondheid VWS

	Realisatie 2016
Personeelskosten	854.276
Laboratoriumkosten	346.798
Totaal kosten	<u>1.201.074</u>
Subsidie ASG	874.565
Overige inkomsten	27.334
Gemeentelijke bijdrage	<u>299.175</u>
Opbrengsten	<u>1.201.074</u>

Resultaat

VWS	H3	Sekundaircoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA besteding Subsidieregeling publieke gezondheid Gemeenten	Aantal consulten (jaar T) pakketsubsidieopbrengst in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 01	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 02	Aantal SOA- onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 03	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: H3 / 04	Stand Egalisatieresene per 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: H3 / 05
GGD Flevoland			300	960	4.661	874.565	0

Toelichting:

GGD Flevoland heeft geen Sisa verantwoording af te leggen voor de subsidieregeling Publieke gezondheid VWS.

Dat geldt wel voor GGD Amsterdam welke een coördinerende rol vervult.

Om het hen makkelijk te maken de gegevens te verzamelen is deze tabel opgenomen.

7.0 Overige gegevens

GGD Flevoland heeft als beleid dat gedurende het jaar geen mutaties op reserves worden gemaakt. Het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten is gelijk aan het gerealiseerde resultaat.

7.1 Voorgestelde resultaatbestemming

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-293.927
---	----------

Dotaties en onttrekkingen conform beleidsuitgangspunten

Het jaarlijks saldo van toe en afnames van het recht van de medewerkers wordt verwerkt via Reserve vakantierecht medewerkers	afname reserve	-12.075
---	----------------	---------

Conform de uitvoering van de TBC contracten wordt de wachtgeldreserve jaarlijks geactualiseerd. Vanuit het PI contract is de jaarlijkse dotatie toegevoegd aan de Reserve wachtgeld TBC	toename reserve	2.605
---	-----------------	-------

Het saldo van de uitvoering van collectieve gemeentelijke taken plustaken en markttaken wordt via de Algemene reserve verwerkt	afname reserve	-473.939
---	----------------	----------

Reserve "nog af te ronden projecten" de facturen van overlopende werkzaamheden zijn onttrokken aan deze reserve	afname reserve	-74.609
---	----------------	---------

Het overschot of tekort op het budgetdeel van de financiering van de ambulancehulpverlening wordt toegevoegd of onttrokken aan de Reserve aanvaardbare kosten RAV .	toename reserve	484.091
--	-----------------	---------

Bijzondere dotaties en onttrekking voorgesteld aan de reserves :

-

Dotaties en onttrekkingen conform genomen bestuursbesluiten op de reserves

De vrijval van 220.000 uit de voorziening rechtspositionele consequenties van de niet benodigde WW gelden van de ex medewerkers van de afdeling Logopedie is in 2015 toegevoegd aan de algemene reserve. In 2016 wordt de terugbetaling aan de gemeenten onttrokken aan de Algemene reserve	afname reserve	-220.000
--	----------------	----------

-

Totaal voorgestelde resultaatbestemming	-293.927
---	----------

7.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden, welke invloed hebben op deze jaarrekening.

7.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Voor de controleverklaring van de onafhankelijke accountant verwijzen wij naar de volgende 3 pagina's .

Aan het algemeen bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling GGD Flevoland

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de (in de jaarstukken in hoofdstuk 5 opgenomen) jaarrekening 2016 van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Flevoland te Lelystad gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken (in hoofdstuk 5) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Flevoland op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoordingsprovincies en gemeenten;
- zijn de in de jaarrekening verantwoordde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het referentiekader.

De jaarrekening bestaat uit:

1 de balans per 31 december 2016;

2 het overzicht van baten en lasten over 2016;

3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantcontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 18 november 2015 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Flevoland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 379.100, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de materialiteit rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het referentiekader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 18 november 2015, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het algemeen bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het algemeen bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Dordrecht, 6 april 2017

Verstegen accountants en adviseurs B.V.,

was getekend,
drs. J. de Groot RA MPA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: